

Bærekraftrapport for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Bærekraft

Innhold	s. 153
1. Prinsipper for bærekraftrapportering	s. 154
2. Rammeverk og mål	s. 154
Eksterne rammeverk, forpliktelser og medlemskap	s. 154
Våre bærekraftmål	s. 156
3. Forankring og organisering av bærekraftarbeidet	s. 157
Forankring i visjon, verdier og virksomhetsstrategi	s. 157
Policy og behandling i styrende organer	s. 157
Slik organiserte vi bærekraftarbeidet i 2022	s. 157
4. Interessenter og vesentlighetsanalyse	s. 158
5. Vesentlige bærekrafttemaer	s. 160
Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking	s. 160
Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft	s. 163
Ansvarlig forvaltning i fond	s. 166
Etikk og antikorrupsjon	s. 169
Bankens rolle i lokalsamfunnet	s. 170
Klimarisiko	s. 172
6. Øvrigt arbeid med bærekraft i 2022	s. 179
Miljø og klima (E)	s. 179
Sosiale forhold (S)	s. 187
Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)	s. 192
7. GRI-indeks	s. 193
8. Oppsummert TCFD-rapportering	s. 196

1. Prinsipper for bærekraftrapporteringen

Hensikten med vår bærekraftrapportering er å vise hvordan vår virksomhet bidrar til en bærekraftig utvikling og hvilken påvirkning vi har på klima, miljø og samfunnet rundt oss.

Bærekraftrapporten redegjør blant annet for våre mål og ambisjoner, vesentlige tema vi jobber med, hva vi har gjort i 2022 og hva vi skal jobbe med fremover.

Vi jobber for at vår rapportering om bærekraft i størst mulig grad skal være:

- Nøyaktig; vi skal rapportere korrekt informasjon på tilstrekkelig detaljnivå slik at leseren kan vurdere virkningene av arbeidet vårt.
- Balansert; vi skal rapportere nøkternt om både positive og negative forhold.
- Klar og tydelig; informasjonen skal presenteres på en forståelig måte.
- Sammenlignbar; slik at leseren kan få et inntrykk av utviklingen over tid og også sammenligne våre resultater med andre bedrifters rapportering.
- Fullstendig; vi skal gi informasjon som viser bredden i bærekraftarbeidet vårt og virkninger for hele rapporteringsperioden. Dette innebærer også at vi fremover må rapportere mer informasjon om bærekraftarbeidet i konsernets datterselskaper.
- Etterprøvbare; slik at rapporteringen kan kontrolleres.

En forutsetning for god rapportering etter disse prinsippene er gode bærekraftdata. Per nå har vi svak datakvalitet på flere punkter. Derfor legger vi vekt på å vise hvilke forutsetninger, antakelser og estimer vi har brukt, og også fortelle om tiltak vi iverksetter for å forbedre datakvaliteten fremover.

Vi rapporterer årlig i forbindelse med årsrapporten. Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.

Bærekraftrapporteringen er utarbeidet etter rapporteringsstandardene Global Reporting Initiative (GRI) og Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), og dekker både vår påvirkning på utviklingen mot et bærekraftig samfunn, og den finansielle betydningen for banken som følge av utviklingen særlig knyttet til klimaendringer.

Beregningene av klimagassutslipp fra vår egen virksomhet er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative», også kalt GHG-protokollen. Dette er den mest anvendte metoden globalt for å måle egne utslipp av klimagasser.

2. Rammeverk og mål

Eksterne rammeverk, forpliktelser og medlemskap

Bankens bærekraftarbeid bygger på prinsippene i FNs bærekraftmål, FNs Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv og FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI). I tillegg bygger arbeidet på bankens sparebanktradisjoner, gjeldende virksomhetsstrategi og på anbefalingene fra bransjeorganisasjonen Finans Norge i «Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren».

I 2022 vedtok banken å signere FNs prinsipper for

bærekraftig bankdrift, FNs Global Compact og bli medlem i PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials). Banken vedtok også å gjennomføre Miljøfyrtårnsertifisering med oppstart i 2023.

FNs bærekraftmål

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter FNs 17 bærekraftmål, og tar lokalt ansvar for det globale arbeidet med å bremse klimaendringene, og bygge bærekraftige samfunn. Vi har valgt ut fem av målene som vårt hovedfokus. Disse er:

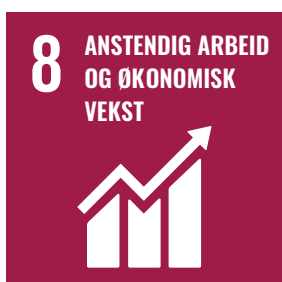
Mål 3: God helse og livskvalitet: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Vi skal videreføre vår stolte tradisjon for å støtteallmenntillegte initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region. Vi legger vekt på mosjon og barne- og breddeidrett.

Mål 4: God utdanning: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

Vi skal legge til rette for at alle medarbeidere kan utvikle seg. Vi bidrar til å styrke utdanningsmiljøet lokalt gjennom samarbeid og økonomisk støtte. Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi.

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Vi skal fremme inkludering og mangfold gjennom vår forretningsdrift, ha en bedriftskultur som er preget av åpenhet, respekt og å ville hverandre vel. Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner til å skape økt bevissthet om bærekraft, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og økonomi.

Mål 13: Stoppe klimaendringene: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Vi vil gjennom bærekraftig rådgivning bidra til å styrke enkeltpersoners, virksomheters og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.

Mål 17: Samarbeid for å nå målene: Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.

Vi bygger også vårt bærekraftarbeid på mål 17, som er samarbeid for å nå målene. Vi er overbevist om at samarbeid er den beste strategien for å nå felles mål.

- Sammen med våre kunder bygger vi bevissthet og kunnskap. Vi fokuserer på muligheter og lønnsomhet.
- Sammen i SpareBank 1 Alliansen bygger vi kompetanse og samarbeider gjennom felles bærekraftforum. Vi bygger bærekraftige verktøy og teknologi i fellesskap og samarbeider om bærekraftige innkjøp og krav til produkter og leverandører.

Våre bærekraftsmål

Vi skal være en drivkraft og rådgiver for kundene våre i omstilling til et bærekraftig samfunn. Våre bærekraftsmål skal bidra til å realisere FNs bærekraftsmål og

Finans Norges «Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren». Målene ble vedtatt i 2022.

Mål:

Klima og miljø

- Egen virksomhet er klimanøytral i 2030
- Klimanøytral finansierings- og investeringsportefølje i 2050

Grønn omstilling

- 5 mrd. kroner av finansieringsporteføljen er bærekraftig i 2030
- 25 prosent av boliglånsporteføljen skal være taksonomi-grønn i 2030

Ambisjoner:

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vedtatt 12 ambisjoner for vår organisasjon, våre produkter og tjenester og vårt samfunnsansvar:

- A1:** Vi skal være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO₂-avtrykk
- A2:** Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger
- A3:** Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4:** Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5:** Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard

Likestilling og mangfold

- Kjønnsbalanse (40/60) på alle ledernivåer innen 2025
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier

A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftsprinsipper

A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser

A9: Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi

A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt

A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår

A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Ambisjonene er basert på en risikokartlegging av bærekraftsrisiko som banken står ovenfor.

I 2023 vil vi jobbe for å skape større sammenheng mellom strategi, ambisjoner og mål innen bærekraftområdet, og i enda større grad rette innsatsen inn mot de områdene som er mest vesentlige. Vi vil også jobbe

videre med å utvikle hensiktsmessige nøkkeltall og indikatorer for å kunne måle status og fremgang for målene vi har satt oss.

Datakvalitet

Erfaringene våre hittil viser at manglende data eller svak datakvalitet særlig er en utfordring når det gjelder målene våre innen klima og miljø og grønn omstilling. Arbeidet med å sette gode mål blir dermed et

arbeid som vil fortsette i 2023, samtidig som vi jobber med å øke datatilfanget og datakvaliteten, og suksessivt tilslutter oss etablerte bransjestandarder.

Rammeverk og mål

Dette gjorde vi i 2022:

- Vedtok mål for bærekraftarbeidet innen klima og miljø, grønn omstilling, kampen mot økonomisk kriminalitet og likestilling og mangfold
- Vedtok å signere FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift
- Vedtok å signere FNs Global Compact
- Vedtok å bli medlem i PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials)
- Vedtok å gjennomføre Miljøfyrtårnsertifisering

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Justere strategi og mål innen bærekraft
- Utvikle hensiktsmessige nøkkeltall og indikatorer for å kunne måle status og fremgang for målene vi har satt oss
- Jobbe for bedre datakvalitet på relevante bærekraftdata
- Gjennomføre signering av FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift
- Gjennomføre signering av FN Global Compact
- Melde oss inn i PCAF
- Starte prosessen med Miljøfyrtårnsertifisering

3. Forankring og organisering av bærekraftarbeidet

Formålet med vårt bærekraftarbeid er å opprettholde økonomisk lønnsomhet, solid omdømme, god risiko-håndtering og attraktivitet som investeringsobjekt og arbeidsplass. Vi ønsker å merkbart forsterke vår positive, og redusere vår negative, påvirkning på mennesker, miljø og samfunn. Hovedfokus for bærekraftarbeidet er bankens kjernevirksomhet innen personmarked, bedriftsmarked og distribusjon av fond, men alle bankens virksomhetsområder inngår i arbeidet.

Forankring i visjon, verdier og virksomhetsstrategi

Vår visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Visjonen peker retning for arbeidet vårt og etablerer bærekraft som en sentral del av vår virksomhet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fire grunnverdier: Nær, dyktig, engasjert og framtidrettet. Verdiene bygger på sparebanktradisjonen og innebærer å ta et utvidet ansvar for utviklingen av samfunnet. Bærekraft er slik solid forankret i bankens verdigrunnlag.

I 2021 vedtok SpareBank 1 Ringerike Hadeland en ny virksomhetsstrategi for perioden fram til 2024. Strategien er et verktøy for å møte de viktigste megatrendene vi står overfor, blant annet det grønne skiftet. Bærekraft er et strategisk satsingsområde for banken. Vår ambisjon var i 2022 å utvikle oss i takt med bransjen på dette området.

I 2023 vil vi jobbe for å skape større sammenheng mellom strategi, ambisjoner og mål innen bærekraftområdet, og i enda større grad rette innsatsen inn mot de områdene som er mest vesentlige.

Policy og behandling i styrende organer

Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko er bankens øverste styrende dokument for arbeidet med bærekraft. Retningslinjen gjelder for hele konsernet så langt det er relevant. Retningslinjen fastsettes av styret

og oppdateres årlig, blant annet basert på risikokartlegging av bærekraftområdet.

I 2022 har styret behandlet en rekke saker knyttet til bankens bærekraftarbeid, og bærekraft var tema på styrets strategiseminar. Det ble gjennomført en uavhengig internrevisjon av bærekraftarbeidet i banken, som også ble behandlet i styret. Bankens representantskap har også hatt bankens bærekraftarbeid som tema på ett av sine to årlige møter.

I 2023 vil vi jobbe med å innarbeide bærekraft i enda større grad i konsernets retningslinjer og fortsette å sette bærekrafttemaer på agendaen i bankens styre.

Slik organiserte vi bærekraftarbeidet i 2022

Arbeidet med bærekraft er forankret i bankens konsernledergruppe. Frem til april 2022 lå bærekraftansvaret hos banksjef for marked og kommunikasjon. I april startet fagsjef bærekraft i en nyopprettet stilling i banken. Ansvar for bærekraft ble samtidig flyttet til banksjef for organisasjon og utvikling som den nye fagsjefen rapporterer til.

Det er etablert et bærekraftforum i banken som skal være en arena for orientering, diskusjon, prioritering og samarbeid rundt bærekraftarbeidet som skal gjennomføres i de ulike seksjonene og fagområdene. Forumet skal sikre at vi drar koordinert i samme retning, og at framdrift skjer i tråd med vedtatte ambisjoner og uttrykte forventninger. En rekke ulike deler av bankens organisasjon er representert i forumet, som møtes om lag en gang i måneden.

I tillegg ble det i 2022 etablert grupper av dedikerte rådgivere innen både avdeling for bedriftskundemarked og personkundemarkedet. Disse skal bidra til å sette søkelys på bærekraft i sine respektive avdelinger, bidra til kompetanseheving og til videreutvikling av produkter og tjenester.

Forankring og organisering av bærekraftarbeidet

Dette gjorde vi i 2022:

- Gjennomførte risikovurdering og reviderte overordnet retningslinje for kontroll av bærekraftstrisiko
- Bærekraft var på agendaen i bankens øverste organer
- Gjennomførte uavhengig internrevisjon av bankens bærekraftarbeid
- Fagsjef bærekraft startet i april 2022
- Bærekraftgrupper ble etablert i både bedriftsmarkeds- og personkundemarkedsavdelingen

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

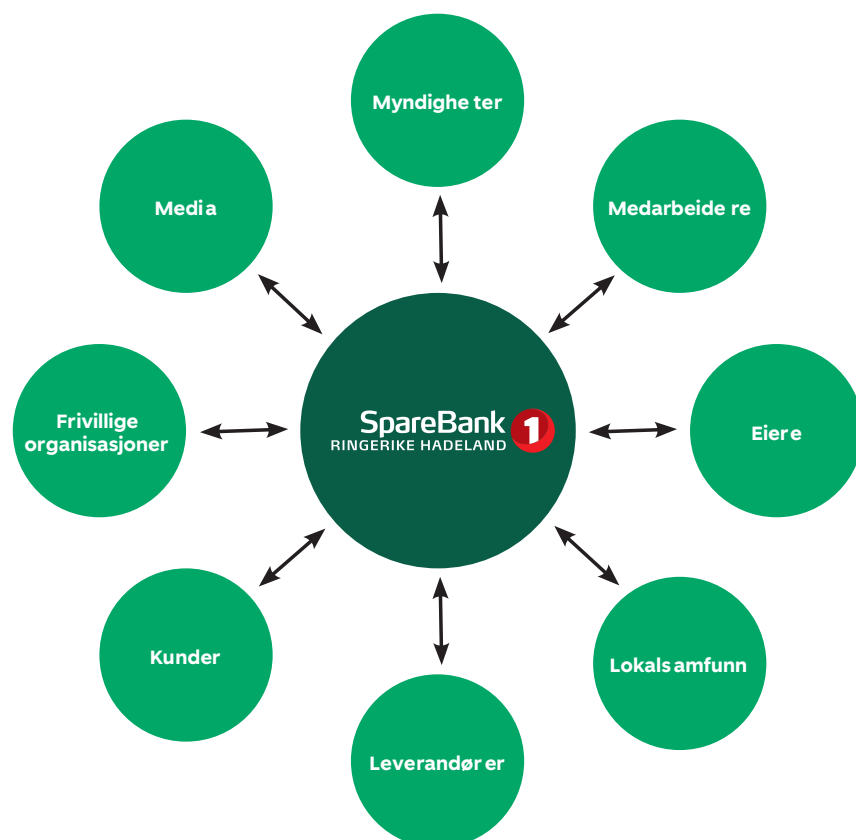
- Justere strategi og mål innen bærekraft og etablere systemer for å måle utviklingen over tid
- Innarbeide bærekraftshensyn i enda større grad i relevante retningslinjer
- Fortsette å sette bærekraft på agendaen i bankens øverste organer

4. Interessenter og vesentlighetsanalyse

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til omgivelsene, der utvikling og forvaltning av verdier skjer i samspill med kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, media, lokalsamfunn med flere. Alle disse aktørene har forventninger til oss knyttet til bærekraft. Vi vil skille oss positivt ut – og arbeider for å oppfylle forventningene hver dag.

Årlige kundeundersøkelser/posisjonsmålinger gir konsernet signaler om tilfredshet, omdømme og markedsandel. På bakgrunn av dette prioriterer banken tiltak for stadig å forbedre både finansielle og ikke-finansielle resultater.

Bærekraft favner bredt, og det er nødvendig å gjøre en prioritering av fokusområder. Banken fikk i 2021 gjennomført en vesentlighetsanalyse, bygget på grundig interessentdialog, bred intern kartlegging blant ansatte, analyse av andre markedsaktører, myndighetskrav, og faglige ekspertråd. Figuren nedenfor oppsummerer vesentlighetsanalysen.

Våre interessenter (oversikten er ikke uttømmende).

Vesentlighetsmatrise

Viktighet for interessenter	Viktigere	<ul style="list-style-type: none"> • Transport • Avfall/matsvinn • Klimagassutslipp • Fornybar energi og energieffektivisering 	<ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk kriminalitet og antihvitvasking • Ansvarlig utlån – bærekraftige kredittprosesser • Etikk og antikorrupsjon • Bankens rolle i lokalsamfunnet • Grønne produkter • Klimarisiko • Ansvarlig forvaltning (fond) • HMS • Mangfold, likestilling, likelønn • Innovasjon og digitalisering • Kompetanse
	Viktig	<ul style="list-style-type: none"> • Klima- og miljøkrav til leverandører og samarbeidspartnere 	<ul style="list-style-type: none"> • Innovasjon og digitalisering • Sirkulær økonomi • Ansvarlig markedsføring • Naturmangfold
		Viktig	Viktigere
Strategisk viktighet for banken			

Blå tekst – bærekrafttemaer i egen drift

Sort tekst – bærekrafttemaer i bankens kjernevirksomhet

På bakgrunn av analysen har vi definert våre mest vesentlige temaer innenfor bærekraft og samfunn slik:

- Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking
- Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft
- Etikk og antikorrupsjon
- Bankens rolle i lokalsamfunnet
- Klimarisiko
- Ansvarlig forvaltning (fond)

Interessenter og vesentlighetsanalyse

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Vi vil i 2023 gjennomføre en oppdatert vesentlighetsanalyse med vekt på prinsippet om dobbel vesentlighet, for å ta høyde for utviklingen i våre omgivelser, endringer i de regulatoriske rammebetingelsene og annen ny informasjon som har kommet til siden vesentlighetsanalysen fra 2021
- Fortsette å sette bærekraft på agendaen i bankens øverste organer

5. Vesentlige bærekrafttemaer

Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Det undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Kanalisering av midler som stammer fra kriminell virksomhet gjennom banken er en vedvarende trussel som må avverges. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Kundene spesielt og samfunnet generelt skal ha tillit til at SpareBank 1 Ringerike Hadeland jobber aktivt på dette feltet og til enhver tid etterlever gjeldene lover og retningslinjer på området. Slik kan vi gi et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde. Banken har som en del av bærekraftmålene nedfelt at «Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet» og at «Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard».

Hvordan jobber vi for å forhindre økonomisk kriminalitet og hvitvasking?

Kampen mot økonomisk kriminalitet er en del av vårt bærekraftarbeid. Gjennom etterlevelse av plikter og regelverk bidrar konsernet til å ruste det finansielle systemet slik at kriminelle aktører erfarer at økonomisk kriminalitet blir slått ned på. Vi arbeider for å forebygge, avdekke og avverge at banken benyttes til kriminelle formål. Arbeidet er risikobasert og styres av en overordnet retningslinje, rammeverk og operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Banken har opprettet en egen avdeling for arbeidet mot økonomisk kriminalitet med 3,5 årsverk.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Hva har vi gjort i 2022?

Banken har gjennom 2022 arbeidet med forebygging, hendeshåndtering og bevisstgjøring av kunder. Vi har gjennomført en egen risikovurdering på området. Denne er behandlet i bankens styre og legger grunnlag for tiltak som er nødvendig å ha fokus på videre i 2023.

Vi har også innført kvartalsvis rapportering til bankens ledelse og styre, revidert policy og rammeverk samt forbedret flere av bankens operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. I 2022 ble det også gjennomført en uavhengig internrevisjon av anti-hvitvasking og anti-terrorfinansieringsarbeidet i banken. Banken opprettet i 2022 en egen Avdeling Økonomisk kriminalitet og økte antall operative ressurser på området til 3,5 årsverk.

Vi har lært at svindelforebygging er et krevende arbeid og at det må arbeides i fellesskap med SpareBank 1-Alliansen for å videreutvikle systemer som detekterer og fanger opp forsøk på svindel mot bankens kunder. Det er gjennomført årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret slik at samtlige har en forståelse for bankens samfunnsansvar og hvorfor arbeidet mot økonomisk kriminalitet er viktig. Området økonomisk kriminalitet og antihvitvasking har blitt oppdelt i 8 ulike e-læringskurs med forskjellige temaer tilpasset den enkeltes ansvar og stilling for å bygge kompetansen som kreves i de ulike rollene. Enkelte kurs tildeles kun et mindre antall ansatte, mens andre kreves gjennomført av alle ansatte (inkludert ledergruppe og styre). Gjennomsnittlig fullføringsgrad på kursene er 96 prosent.

I tillegg gjennomførte Avdeling Økonomisk kriminalitet jevnlig informasjons- og opplæringsrunder i avdelingene. Det er også gjennomført en egen workshop med kompetanseselskapet Vega Integrity med hovedfokus på hvitvaskingsrisikoen på bedriftskundeselementet. Alle ansatte innenfor bankens bedriftsavdeling, avdeling økonomisk kriminalitet og backofficefunksjoner deltok.

Statistikk om vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet i 2022

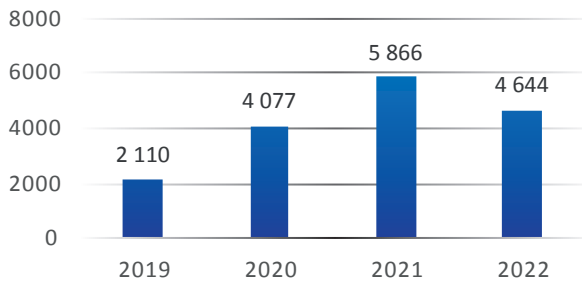
I 2022 så vi en betydelig økning i antall forsøk på svindel og reelle svindelsaker. Det siste året har vi erfart at flere kunder benytter sin konto i banken til å svindle andre eller operere som muldyr. Et pengemuldyr er en person som stiller bankkontoen til disposisjon, mottar penger fra én person og overfører dem videre til en annen (digitalt eller i kontanter) mot betaling. Dette er hvitvasking og blir slått hardt ned på. Disse kundene får sitt kundeforhold avviklet for ulovlig bruk av kontoen.

I 2022 ble totalt 5 504 transaksjoner identifisert for videre kontroll. Dette er flagginger i bankens trans-

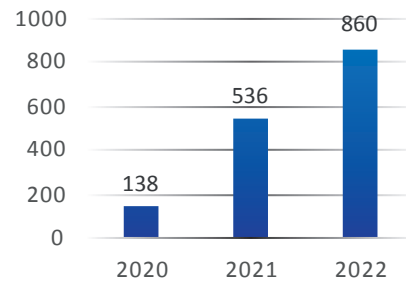
aksjonsovervåking samt flagginger på kunder som benytter seg av kontant-i-butikk-tilbudet (innskudd og uttak av kontanter i Norgesgruppen-butikkene). Det er en utfordring at antallet falske positive flagginger

(flagginger som ikke er mistenkelige) er relativt høyt. Et viktig utviklingsområde er spissing av regelsett slik at de treffer bedre og utvikling av mer avansert systemer for å fange opp modus.

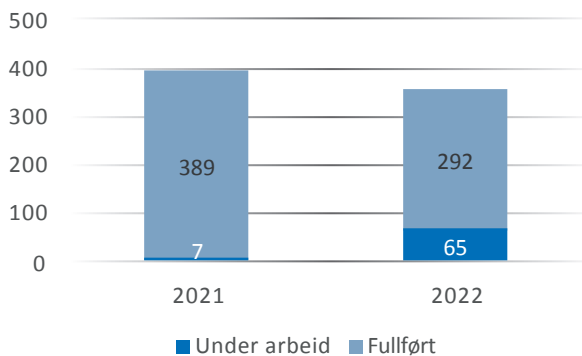
Antall flaggede saker i transaksjonsovervåkingen

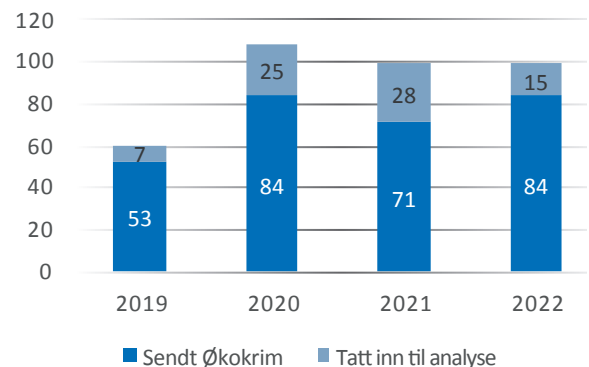
Kontant i butikk flagginger

Saker sendt til ytterligere undersøkelse

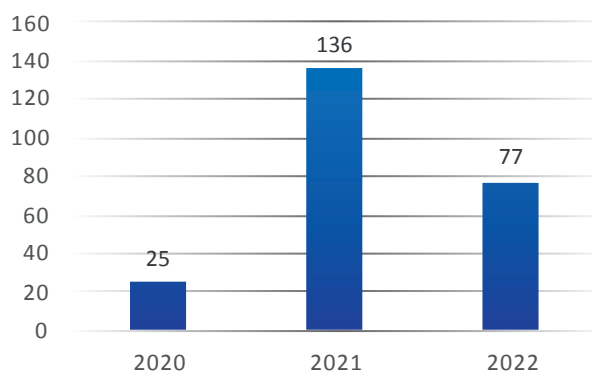
Saker sendt til Økokrim

Banken gjorde utvidete undersøkelser i 356 saker. Dette er saker hvor det granskes, vurderes og følges ytterligere opp for å avverge at banken benyttes til ulovlige formål.

De ytterligere undersøkelsene resulterte i 99 meldinger om mistenkelige transaksjoner meldt til Økokrim. En slik melding blir bearbejdet, beriket og analysert av Økokrim og eventuelt videreformidlet til politi, tilsyns og kontrollmyndigheter, samt utenlandske samarbeidene tjenester.

Avviklede kundeforhold

Banken avviklet 77 kundeforhold i 2022 fordi vi ikke kunne gjennomføre nødvendig oppfølging av kundeforholdet i tråd med regelverket. Eksempelvis skjer dette dersom en kunde ikke kan redegjøre for pengers opprinnelse eller ved manglende svar på bankens henvendelser. 96 prosent av de avviklede kundene i 2022 er innenfor personmarkedet. Avvikling av kundeforhold kan være inngripende for kundene, og vi avvikler bare dersom vi har saklige og legitime grunner til det.

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

I 2023 skal banken øke kunnskapen og ha fokus på effektiv og god opplæring på området økonomisk kriminalitet. Dette gjelder for ansatte på alle nivåer i banken. Avdeling Økonomisk kriminalitet skal i 2023 styrkets med ytterligere 2 årsverk.

Det skal gjøres løpende vurderinger av bankens etterlevelse av hvitvaskingsregelverket basert på rundskriv og veiledninger fra Finanstilsynet og aktuelle tilsynsrapporter. Bankens ansatte skal følge med på lokale og nasjonale utviklingstrekk som kan relateres til kriminelle handlinger.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Videre arbeid med effektive og gode rutiner for svindeloppfølging og svindelforebygging er et prioriteringsområde i 2023.

Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking**Dette gjorde vi i 2022:**

- Opprettet egen Avdeling Økonomisk kriminalitet og økte antall operative ressurser på området til 3,5 årsverk
- Innførte kvartalsvis rapportering til bankens ledelse og styre på området
- Gjennomførte risikovurdering på antihvitvaskområdet, reviderte policy og rammeverk samt forbedret flere av bankens operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket
- Gjennomførte en uavhengig internrevisjon av anti-hvitvasking og anti-terrorfinansieringsarbeidet i banken
- Gjennomførte årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret, samt jevnlig informasjon- og opplæringsrunder i avdelingene og egen workshop med hovedfokus på bedriftskundesegmentet

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Arbeidet mot økonomisk kriminalitet skal styrkes med ytterligere 2 årsverk
- Øke kunnskapen og ha fokus på effektiv og god opplæring
- Gjøre løpende vurderinger av vår etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og følge med på lokale og nasjonale utviklingstrekk som kan relateres til kriminelle handlinger
- Arbeide videre med å etablere effektive og gode rutiner for svindeloppfølging og svindelforebygging

Strategisk forankring og mål for området

Våre bærekraftsmål:

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard

Våre bærekraftambisjoner:

A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftprinsipper

Punkter fra AHV Policy:

Det er en forutsetning at all lovgivning som selskapet er underlagt følges.

Risikoprofilen til banken skal være lav innenfor hvitvaskingsområdet og blant annet følge prinsippet om: En god og sunn risikokultur hvor organisasjonen har god kunnskap om hva hvitvasking og terrorfinansiering er, og hvordan identifisere, forebygge og håndtere slike straffbare handlinger.

Risiko for hvitvasking og terrorfinansiering skal identifiseres og håndteres på en god måte. Selskapet søker aktivt å avdekke og forhindre å bli brukt som et middel i hvitvaskingsaktivitet og finansiering av terror.

Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Finansbransjen er strengt regulert, og gjennom sin virksomhet påvirker bransjen i liten grad miljø og samfunn negativt. Vi har likevel en svært sentral rolle i arbeidet med bærekraft og grønn omstilling. Gjennom kredittgivning og finansiering er finansbransjen en premissgiver for utviklingen av både næringsliv og private husholdninger. Vi tar dette ansvaret, og vil gjennom styring av våre engasjementer bidra til det grønne skiftet og en bærekraftig utvikling i vårt markedsområde.

Å gi lån til personkunder og bedriftskunder er bankens kjernevirksomhet. Ansvarlige utlån har vært en del av vårt samfunnsoppdrag som lokal sparebank i snart 200 år. Bankens posisjon knyttet til finansiering av investeringer, virksomheter og prosjekter gir banken en mulighet til å påvirke og understøtte en bærekraftig samfunnsutvikling.

Banken har i overkant av 60.000 personkunder og 5.000 bedriftskunder. Daglig har våre rådgivere gode samtaler med mange av våre kunder rundt spørsmål om dagens og fremtidige økonomiske verdier for person og selskap. Vi ønsker å jobbe sammen med våre kunder for å nå bærekraftmålene, og bidra til høyere bevissthet, kompetanse og endringshastighet.

Etablering av grønt rammeverk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i samarbeid med SEB utviklet et grønt rammeverk som dannet basis for

at det i 2022 ble innhentet til sammen 700 mill. kroner gjennom grønne obligasjoner. Rammeverket spesifiserer hvilke prosjekter og objekter pengene kan brukes til å finansiere og dekker følgende områder:

- Energieffektive boliger
- Energieffektive næringsbygg
- Vannkraft
- Bioenergi
- Distribusjon av kraft
- Skogbruk
- Jordbruk

Det grønne rammeverket danner utgangspunkt for utvikling av produkter med fokus på bærekraft i banken. Rammeverket er klassifisert «Medium green» i tredjepartsattesteringen fra Cicero. Karakteren gis når rammeverket er vurdert å bidra til prosjekter og løsninger som er i tråd med FNs langsiktige bærekraftsmål. En nærmere rapportering på rammeverket vil publiseres på bankens websider.

Personkundemarkedet

Som samfunnsaktør skal banken bidra til bærekraftig forbruk, ansvarlige utlån og økonomi for våre personkunder. Vi skal være her for våre kunder i både gode og dårlige tider. Etter en periode med pandemi, har dette fokuset fortsatt i 2022, med økte kostnader for våre kunder gjennom høyere strømpriser, økte matvarepriser og seks rentehevinger. Med god og personlig rådgivning, hjelper vi våre kunder med å legge til rette for en sunn hverdagsøkonomi.

Banken har etablert et grønt rammeverk med tilhørende produkter. Produktene som er etablert og videreutviklet for personkundemarkedet er miljølån og grønt boliglån. Banken tilbyr i tillegg lån til el-bil. Produktene har blitt tilpasset og videreutviklet i takt med utviklingen gjennom året.

Gjennom tjenesten Mitt Klimaspor i digitalbanken bidrar vi til bevisstgjøring hos våre kunder om sammenhengen mellom personlig forbruk og CO2-utslipp.

Hva har vi gjort i 2022?

I løpet av året 2022 er det etablert en egen «grønn gruppe» i avdelingen av dedikerte rådgivere som har til hensikt å komme med forslag til forbedringer og justeringer av dagens produkter og dokumentasjonskrav innenfor bærekraftområdet.

Gjennom ulike initiativer i 2022 har banken bidratt til sosial bærekraft. Satsningen 'Bedre råd' hadde et spesielt søkelys på kvinner og sparing. Gjennom tre arrangementer spredt utover vårt markedsområde, ga vi til sammen om lag 800 deltakere to foredrag som handlet om sparing og kloke privatøkonomiske valg.

Barnas sparedag var et annet initiativ, med søkelys på barn og sparing. Sparedagen ble markert med arrangementer ved bankens fire lokasjoner, med gratis kino og teaterforestillinger for barna. Til sammen ble det gjennomført 4 forestillinger med totalt om lag 1000 deltakere (barn og foresatte).

Banken markerte verdensdagen for psykisk helse, med foredrag om sammenhengen mellom privatøkonomi og psykisk helse for alle bankens ansatte, etterfulgt av refleksjonsoppgaver blant rådgiverne.

Det er gjort et arbeid i banken knyttet til ny bransjenorm for finansiell inkludering, hvor målgruppen var ikke-digitale kunder og deres pårørende.

Gjennom 2022 har det vært ulike type kompetansetiltak, for å sette våre rådgivere i stand til å forstå og hjelpe kundene med å ta bærekraftige valg. Det har vært opplæring knyttet til de ulike produktene, men også kompetanseheving gjennom e-læring, møter og interne og eksterne foredragsholdere.

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

Det vil i 2023 bli etablert tydelige nøkkeltall for aktuelle produkter innenfor personmarkedsområdet, slik at vi kan måle og rapportere vår fremgang på området. Det vil i 2023 bli gjennomført et kompetanseløft skreddersydd for rådgivere i personmarkedet. Vi vil også starte med innarbeidelse av flere bærekraftvurderinger i kredittsaker på personmarkedsområdet.

Bedriftskundemarkedet

Vårt grønne rammeverk har vært utgangspunktet for utvikling av produkter med fokus på bærekraft innen bedriftsmarkedet. Vi tilbyr grønne bygge- og nedbetalingslån til virksomheter, prosjekter og tiltak som bidrar til det grønne skiftet i vår region. Grønt bedriftslån tilfredsstiller kravene til kvaliteter og dokumentasjon for hver bransje i vårt grønne rammeverk, og er finansiert gjennom en grønn obligasjon, der vi som bank vil dokumentere at midlene benyttes til formål som er bærekraftige. Aktiviteter som kan kvalifisere er:

- Nybygg, kjøp og oppgradering av næringsbygg
- Landbruk
- Skogbruk
- Fornybar energi

I tillegg tilbyr vi miljølån til bankes privatkunder, som vi har som målsetting å distribuere via våre bedriftskunder som leverer produkter og tjenester som kvalifiserer for miljølånet.

Banken har tatt i bruk et internt verktøy «Bærekraft - en enkel guide for bedrifter» som benyttes i rådgivning mot bedriftskundene våre. Vi kan også gi bedriftene tilgang til verktøyet direkte slik at de kan jobbe videre med det selv.

Bærekraft i kredittprosesser

Vi finansierer ikke prosjekter knyttet til våpen, kull, pornografi eller uregulert kryptovaluta. Våre kunder skal operere innenfor norske lover, og i bærekraftperspektivet vektlegges særskilt lover knyttet til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering og forurensning. Kunder som opererer i strid med lover eller allment etisk problematisk virksomhet, skal ikke innvilges kreditt.

I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. Banken benytter en egen modul for vurdering av ESG- og klimarisiko i kredittsaker for kredittengasjementer av en viss størrelse. For mindre kunder gjør rådgiverne en overordnet vurdering av om virksomheten er utsatt for negative effekter som følge av klimarelaterte endringer, brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter eller økonomisk kriminalitet.

Vi jobber for å innarbeide praksis for innhenting av energiklasse og energiattest for eiendomsobjekter som finansieres av banken, og dette er dokumentasjon som innhentes i forbindelse med innvilgelse av grønne lån. Energitiltak diskuteres med kunder som finansierer nybygg og oppgraderinger og påkostninger på eksisterende eiendommer.

Vi har som policy at vi skal delta og være en pådriver i samarbeid med Sparebank1-Alliansen om implementering av hensiktsmessig verktøy for vurdering av klima- og miljørisiko, herunder overgangsrisiko, i våre kredittsaker.

Hva har vi gjort i 2022?

Bedriftsmarkedsavdelingen har i 2022 jobbet for å ta en tydeligere rolle i arbeidet rundt bærekraft. Vi har prioritert tiltak for kompetanseheving og bevisstgjøring internt for alle ansatte, og introdusert bærekraft som tema i kundesamtaler.

Vi har innarbeidet bærekraftområdet som fast punkt i alle interne presentasjoner og produktgjennomganger for å øke bevisstheten rundt bærekraft for hele virksomhetsområdet.

Det er gjennomført tre faglige orienteringer med fagsjef Bærekraft for alle ansatte i bedriftsmarked. Banken er også deltaker i prosjektet Bærekraft Hadeland, som har som mål at næringslivet på Hadeland skal gå bærekraftig og lønnsomt inn i fremtiden. Prosjektet, som organiseres av Hadelandshagen, startet i 2022 og varer i tre år med deltakere fra lokalt næringsliv og andre aktører i regionen. Det settes fokus på både miljø- og klima, sosiale forhold og økonomi. Utfordringen til deltakerne er å omstille sin forretningsmodell slik at den både er lønnsom og bærekraftig.

Oppsummert følger noen av tiltakene som har vært prioritert:

- Etablert pådrivergruppe for bærekraft med rådgivere
- Kompetanseheving rådgivere
- Bærekraft som tema i to av våre nyhetsbrev til SMB-kunder. Nyhetsbrevene nådde til sammen ut til i underkant av 8000 mottakere.
- Bærekraft i kundemøter
- Bærekraft i avdelingsmøter
- Banken har vært samarbeidspartner til flere arrangementer for næringslivet der bærekraft var tema.
 - o Ringerikskonferansen
 - o Hadelandskonferansen
 - o Waterhole Ringerike

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

I 2023 skal vi jobbe videre med kompetanseheving internt og sette tydeligere mål for hvordan vi skal påvirke våre kunder og samarbeidspartnere for å bidra til å nå FN's bærekraftsmål generelt og våre bærekraftsmål spesielt. Vi har blant annet besluttet følgende:

- Ny ESG-modul tas i bruk i kredittprosessen.
- Kursprogram bærekraft for alle rådgivere skal gjennomføres med flere heldagssamlinger gjennom året.
- Utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder som bidrar til det grønne skiftet.

Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft

Dette gjorde vi i 2022:

- Innhentet til sammen 700 mill. kroner gjennom grønne obligasjoner for finansiering av prosjekter som kvalifiserer innen bankens grønne rammeverk
- Etablerte «grønne grupper» av dedikerte rådgivere i både bedriftsmarkeds- og personkundemarkedsavdelingene
- Bidro til sosial bærekraft gjennom initiativene 'Bedre råd', 'Barnas sparedag', intern markering av verdensdagen for psykisk helse og arbeid knyttet til bransjenormen for finansiell inkludering av ikke-digitale kunder og deres pårørende
- Gjennomførte flere kompetansetiltak for å sette våre rådgivere i stand til å gjøre gode kredittvurderinger og hjelpe kundene til å ta bærekraftige valg
- Introduserte bærekraft som tema i kundesamtaler i bedriftsmarkedet og også i nyhetsbrev til SMB-kunder
- Banken er deltaker i prosjektet Bærekraft Hadeland
- Banken har vært samarbeidspartner til flere arrangementer for næringslivet der bærekraft var tema

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Etablere tydelige nøkkeltall for aktuelle produkter innenfor personmarkedsområdet, slik at vi kan måle og rapportere vår fremgang på området
- Gjennomføre kompetanseløft skreddersydd for rådgivere i de ulike avdelingene
- Starte med innarbeidelse av flere bærekraftvurderinger i kredittsaker på personmarkedsområdet
- Sette tydeligere mål for hvordan vi skal påvirke våre kunder og samarbeidspartnere i en bærekraftig retning
- Ta i bruk ny ESG-modul i kredittprosessen for bedriftsmarkeds kunder
- Utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder som bidrar til det grønne skiftet

Strategisk forankring og mål for området**Våre bærekraftmål:**

Grønn omstilling

- 5 mrd. kroner av finansieringsporteføljen er bærekraftig i 2030
- 25 prosent av boliglånsporteføljen skal være taksonomi-grønn i 2030

Våre bærekraftambisjoner:

- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene
- A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter
- A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftprinsipper
- A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser

Policyer:

- Policy for styring av kredittrisiko
- Kreditthåndbøker

Ansvarlig forvaltning i fond**Hvorfor er temaet vesentlig for banken?**

Fondssparing er et viktig spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr er investert i selskaper innen svært mange ulike sektorer, både i Norge og globalt. Det er krevende å få oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftprestasjoner, både innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Ved å gi god informasjon og rådgivning har vi mulighet til å hjelpe våre kunder som er opptatt av bærekraft med å gjøre ansvarlige investeringer som kan bidra til å skape en bærekraftig fremtid.

Hvordan jobber vi for å sikre ansvarlig forvaltning?

Vi formidler fond fra ulike fondsforvaltere videre til våre kunder. For å sikre en ansvarlig forvaltning, stiller vi krav til fondsforvalterne som vi distribuerer fond fra. Når vi samarbeider om dette i SpareBank1 Alliansen er vi en stor aktør som kan påvirke.

Ved utgangen av 2022 har kundene til SpareBank1 Ringerike Hadeland plassert om lag 3 mrd. kroner i ulike

fond- og spareprodukter (verdipapirfond, spareforsikringer og aktiv forvaltning). Banken er tilknyttet agent for ODIN og kan i medhold av ODINs konsesjon yte investeringsrådgivning på verdipapirfond.

Krav til verdipapirfondsforvaltere

Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsforvaltere skriftlig bekrefte at de er kjent med og følger våre retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1. De må minimum årlig oppdatere SpareBank 1 på hvordan ESG-oppfølgning av investeringer skjer gjennom innrapportering av data som danner grunnlaget for merkeordningen av fondene vi formidler.

ESG-faktorer vektlegges i kombinasjon med finansielle kriterier når SpareBank 1 utarbeider oversikt over anbefalte fond. SpareBank 1 stiller krav om at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med ikke investerer i virksomheter som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, investerer i kontroversielle våpen i tråd med bestemmelsene til Statens pensjonsfond utland. Fondenes portefølje screenes opp mot oljefondets liste for

utelukkelse av selskaper under kriteriene produksjon av kjernevåpen og statsobligasjonsunntaket. Gjennomgangen skjer minimum årlig gjennom produktrevisjonen og som del av godkjennelsesprosessen for nye produkter.

Dersom SpareBank 1 gjennom spørreskjemaet til merkeordningen, årlig revisjonsprosess eller på annen måte identifiserer at fondsforvaltere er i brudd med kravene fra retningslinjene vil forholdet først tas opp med fondsforvalteren det gjelder. SpareBank 1 vil deretter følge opp at fondsforvalteren foretar målrettede tiltak for å bringe forholdet i tråd med disse retningslinjer. Ettersom SpareBank 1-bankene ikke er fondsforvalter selv vil dette ofte skje gjennom samarbeid mellom flere aktører. I tilfeller der SpareBank 1 ikke vurderer forvalters tiltak som tilfredsstillende innen rimelig tid skal den enkelte bank stanse nysalg av det aktuelle fondet.

Opplæring og kompetanseheving

Bærekraft er tatt inn som en naturlig del av det løpende kurs- og kompetansehevingsopplegget for våre rådgivere innen sparing – og investering, herunder den årlige oppdateringen av AFR autoriserte rådgivere.

Bærekraftmerking av fond

SpareBank 1 har, sammen med Position Green, utarbeidet en merkeordning som gir kundene informasjon knyttet til bærekraft for det enkelte fond som tilbys i fondsoversikten i nettbanken og mobilbanken. Det er laget et spørreskjema som alle fondsforvaltere må svare på for å kartlegge fondenes ESG-forhold. Svarene hentes inn årlig og er med på å bestemme bærekraftscoren. Fondene får karakter fra A til F basert på hvordan de scorer på kriteriene negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Ordningen er nærmere beskrevet i faktaboksen nedenfor.

Bærekraftmerking av fond i 2022

Merkeordningen skal vise fondenes karakter for bærekraft, basert på poenggivning. Et fond kan få til sammen fem poeng, på de tre kriteriene: negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Fondene får deretter en karakter fra A til F, basert på hvor mange poeng som er oppnådd. Et fond med karakter A eller B er vurdert mer bærekraftig enn et fond med karakter C.

Et fond får poeng for *negativ screening* ved å utelukke enkelte selskaper som ikke er ønsket, for eksempel selskaper som driver med miljøødeleggelser, våpenproduksjon eller korrupsjon. Fond som investerer i olje og gass kan ikke oppnå maks poengsum. Fond som får den nest beste karakteren B kan imidlertid inneholde investeringer i olje og gass. Fond som ikke utelukker selskaper som investerer i kontroversielle våpen, får 0 poeng.

Et fond får poeng for *positiv screening* ved å inkludere selskaper som tar hensyn til miljø, samfunnsansvar og eierstyring på en mer bærekraftig måte enn andre selskaper i sin bransje. Den høyeste poengsummen et fond kan oppnå i denne kategorien, er ett poeng. Det følger EU-regelverket om bærekraftig finans (SFDR, artikkel 9). Det kan likevel hende at fondene med karakter A investerer i noe som ikke er bærekraftig, til tross for at de har bærekraft som formål.

Aktivt eierskap handler om forvalters rolle og engasjement på vegne av fondet. Her kan en fondsforvalter få inntil to poeng. Fond som utøver aktivt eierskap, ivaretar selskapenes bærekraftsspørsmål og benytter sin stemmerett aktivt på alle generalforsamlinger. Fond som ivaretar aktivt eierskap er åpne om avstemningsprosesser, inkludert resultatene. Det er også en forventning om at rapporter fra generalforsamlinger skal offentliggjøres.

Markering	Maks poeng	Poeng	Karakter
Negativ screening	2	5	A
Positiv screening	1	4	B
Aktivt eierskap	2	3	C
Totalsum	5	2	D
		1	E
		0	F

Hva betyr de ulike karakterene?

- A: Utmerket (5 av 5 poeng)
Fondet får toppscore på aktivt eierskap og på utelukkelse av sektorer. Fondet har investeringer i bærekraftige selskaper som investeringsformål.
- B: Bra (4 av 5 poeng)
Fondet får toppscore på aktivt eierskap og på utelukkelse av sektorer, men fondet har ikke bærekraft som investeringsformål.
- C: Nokså bra (3 av 5 poeng)
Fondet scorer jevnt over godt på aktivt eierskap og på utelukkelse av sektorer.
- D: Noe mangelfullt (2 av 5 poeng)
Fondet ivaretar aktivt eierskap og/eller utelukkelse av sektorer.
- E: Mangelfullt (1 av 5 poeng)
Fondet får kun ett poeng enten på aktivt eierskap eller utelukkelse av sektorer.
- F: Ingen poeng (0 av 5 poeng)
Fondet får ingen poeng i kategoriene aktivt eierskap, utelukkelse av sektorer eller samfunnsnytte.

Scoringen av fondene oppdateres årlig. Tabellen under viser fordelingen av karakterene for årene 2021 og 2022 for fondene:

ESG karakter	Antall fond 2021	Antall fond 2022	Nye fond 2022
A	8	9	2
B	163	171	7
C	15	17	2
D	2	4	
E	2	0	
F	1	1	
Sum	191	202	11

5 av fondene forbedret sin score fra 2021 til 2022, mens 4 fond fikk dårligere score. 182 fond hadde uendret score fra 2021 til 2022. De fleste fondene får karakter B. Vi mener dette er fond som har en god tilnærming til miljø- og samfunnsmessige forhold og i tillegg er porteføljeforvalterne aktive eiere. Det er det samme fondet som har fått karakter F ved begge gjennomgangene. Dette fondet er det ikke mulig å kjøpe i noen av SpareBank 1-bankene. Fondet er fortsatt med i gjennomgangen for å undersøke om de har forbedret seg.

Ansvarlig forvaltning i fond

Dette gjorde vi i 2022:

- Vi har utvidet tilbudet av fond som har bærekraft som formål med to nye fond, ettersom vi ser at kundene etterspør dette
- Vi har også hatt fokus på å avdekke bærekraftpreferanser i samtalene med kundene våre

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Ivareta vår informasjonsplikt overfor kundene både før inngåelse av avtale om investeringsrådgivning og ved å gi informasjon på våre websider
- Ta i bruk et nytt støttesystem for rådgiverne våre innen området sparing- og investering, som kan bidra til enda bedre kundesamtaler om bærekraft og avdekking av kundens bærekraftpreferanser
- Gjennomføre kompetansehevende tiltak for våre rådgivere

Strategisk forankring og mål for området

Våre bærekraftambisjoner:

- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft

Retningslinjer:

- Rutine for investeringsrådgivning
- Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1

Etikk og antikorrupsjon

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Vårt konsern er avhengig av høy tillit fra kunder, interessenter og samfunnet ellers. Profesjonalitet og integritet skal prege ansatte som jobber hos oss. Korrupsjon er straffbart og vi har nulltoleranse for økonomisk kriminalitet. Arbeidet med etikk og antikorrupsjon er viktig for å opprettholde tilliten til oss som finanskonsern. Ved å gå foran som gode eksempler kan vi også bidra positivt til samfunnet rundt oss.

Hvordan jobber vi med å sikre etisk forretningsdrift og forhindre korrupsjon?

Verdiskaping skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstillende økonomiske mål. Banken har nulltoleranse for korrupsjon og aksepterer ikke handlinger som kan oppfattes som bestikkelser eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte.

Ansatte i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal under ingen omstendighet benytte sin stilling til å oppnå personlige fordeler eller opptre på en slik måte at det kan skade konsernets omdømme eller være i strid med norsk lov.

Arbeidet med etikk og anti-korrupsjon er forankret i bankens etiske retningslinjer, som revideres årlig. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overhol-

der taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det gjennomføres årlige etikkuker for å sikre kontinuerlig oppdatering på området.

Vårt interne arbeid er også forankret i retningslinje om interne misligheter. I tråd med denne, gjennomfører vi en rekke tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere risiko for interne misligheter. Vårt interne arbeid knyttet til sikkerhet underbygger også en organisasjonskultur som kjennetegnes av høy etisk standard.

Vi stiller også krav til våre leverandører gjennom vårt standard vedlegg om bærekraft som skal benyttes ved alle avtaleinngåelser. Vi orienterer om at vi ikke godtar at ansatte i SpareBank 1 Ringerike Hadeland tilbys eller mottar gaver eller andre fordeler som kan oppfattes som bestikkelser. Leverandøren skal heller ikke akseptere slik praksis i forhold til sine egne ansatte. Leverandøren skal aktivt sikre at SpareBank 1 Ringerike Hadeland ikke blir medskyldig i korrupsjon. Leverandøren skal ikke betale bestikkelser på vegne av SpareBank 1 Ringerike Hadeland, og skal også påse at SpareBank 1 Ringerike Hadeland ikke nyter godt av korrupsjon utført bakover i verdikjeden.

Det er ikke avdekket tilfeller av korrupsjon i konsernet i 2022.

Etikk og antikorrupsjon

Dette gjorde vi i 2022:

- Reviderte våre etiske retningslinjer
- Reviderte våre varslingsrutiner, samt gjennomførte øvelse i varslingskanalen
- Oppdaterte retningslinje for interne misligheter
- Oppdaterte standard for sponsoravtaler slik at forretningsetikk inngår som tydelig element
- Gjennomførte etikkuke med obligatoriske kurs og diskusjoner i avdelingsmøtene
- Oppdaterte autorisasjoner for aktuelle rådgivere, der etikk er et obligatorisk emne
- Arbeidet for å sikre profesjonelle rekrutteringsprosesser, med bakgrunnsjekker og introduksjonsprogram som sikrer kunnskap om blant annet etisk standard
- Gjennomførte dybdesamtaler med ansatte som innehar utvidede systemtilganger
- Gjennomførte restriktiv tilgangsstyring til kritiske systemer

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Gjennomføre styregodkjent revisjon av etiske retningslinjer og varslingsrutine
- Gjennomføre etikk-uke
- Løpende årlige oppdatering av autorisasjoner
- Årlige revisjoner av retningslinjer og rutiner vil gjennomgås
- Jevnlige dybdesamtaler med aktuelle ansatte

Strategisk forankring og mål for området

Våre bærekraftsmål:

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard

Våre bærekraftambisjoner:

- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftprinsipper

Retningslinjer:

- Etiske retningslinjer
- Policy for styring og kontroll av sikkerhetsrisiko
- Retningslinjer om interne misligheter
- Standard vedlegg om bærekraft ved anskaffelser

Bankens rolle i lokalsamfunnet

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Vi har identifisert tre utviklingstrekk som vår virksomhetsstrategi skal møte. Én av disse er bærekraft, herunder omstilling til lavutslippssamfunnet. Temaet er vurdert vesentlig av flere årsaker:

- Kunder som klarer omstillingen, vil være gode kunder i fremtiden også
- Kunder med kompetanse om økonomi og bærekraft vil kunne ta gode valg i egen økonomi, som reduserer bankens risiko for tap
- Gode og attraktive lokalsamfunn gir grunnlag for bærekraftig vekst, næringsutvikling, og lokale arbeidsplasser, og derigjennom næringsgrunnlag for banken
- Som lokalt tilstedeværende bank, i skjebnefellesskap med regionen, er vårt genuine engasjement i lokalsamfunnet en mulighet for å skille oss klart og positivt fra konkurrentene

SpareBank 1 Ringerike Hadelands visjon er å være drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Derfor er en av våre viktigste oppgaver å bidra til et sterkt lokalsamfunn. Dette fordrer lokalt engasjement - av mennesker, for mennesker og mellom mennesker. Banken har vært til stede i lokalsamfunnets økonomiske liv i snart 200 år. Og vi vet at når menneskene trives, bor godt, har utdanningsmuligheter, trygge arbeidsplasser og meningsfulle fritidsaktiviteter, vil banken også kunne gå godt.

Banken, sammen med våre tre sparebankstiftelser, er regionens største bidragsyter til allmenntilretteleggende formål. I 2022 var samlet bidrag 114,8 millioner kroner. Gjennom disse bidragene har vi mulighet til å påvirke vårt lokalsamfunn i en bærekraftig retning.

Hvordan jobber vi?

Vi skal bruke vår sterke posisjon i regionen til merkbart

å bidra til bærekraftig utvikling, med vekt på disse utvalgte FN-mål:

Mål 3: God helse og livskvalitet: Vi skal videreføre vår stolte tradisjon for å støtte allmenntilretteleggende initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region. Vi legger vekt på mosjon og barne- og breddeidrett. Vi har etablert over 100 samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og virksomheter, der vårt bidrag både er kompetanse, samarbeid og økonomi.

Mål 4: God utdanning: I lokalsamfunnene skal vi bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt gjennom samarbeid og økonomisk støtte. Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi. Vi har et bredt samarbeid med Ungt Entreprenørskap, der vi bidrar til både økonomiutdanning for ungdomsskoleelever, og gründerskap på videregående skole. Vi har i tillegg en omfattende partnerskapsavtale med Universitetet i Sørøst-Norge, som blant annet muliggjør lokal utdanning på doktornivå, og som bidrar til regional forskning og kunnskapsbygging.

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner og rådgiver til å skape økt bevissthet om bærekraft som både en risiko og en forretningsmulighet, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og verdiskapning.

Mål 13: Stoppe klimaendringene: Vi vil gjennom bærekraftig rådgivning bidra til å styrke enkeltpersoners, virksomheters og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.

Mål 17: Samarbeid om å nå målene: Samarbeid er en av våre viktigste strategier, enten det handler om våre mer enn 100 samarbeidsavtaler med lokale aktører innenfor lag- og foreningsliv, våre samarbeidsavtaler

med utdanningsaktører, sparebankstiftelsene, eller samarbeid med våre kunder for å nå FN-målene.

#BedreSammen

Hva har vi gjort i 2022?

I kundetilfredshetsundersøkelsen for privatmarkedet i 2022 scorer vi 85 i TRIM på kvalitetselementet «Lokal støttespiller». Gjennomsnittet for sammenlignbare SpareBank 1-banker er 77. Tilsvarende tall for kundetilfredshet blant små og mellomstore bedrifter (SMB) i vår region er hele 102. Gjennomsnittet for sammenlignbare SpareBank 1-banker er 83.

Kjernen og hovedaktivitetene i bankens bærekraftarbeid i regionen er etablerte og langsiktige engasjementer og tiltak, som nevnt over. Herunder ligger også:

- SpareBank 1 Ringerike Hadelands Talentstipend til utvikling av ferdigheter innen idrett, kultur, kompetanseutvikling og miljø-/samfunnsengasjement. I 2022 ble det utdelt om lag 800 000 kroner fordelt på 15 stipender til lokale talenter, basert på et samarbeid mellom banken og eierstiftelsene.
- Ringeriksstipendet, som muliggjør kombinasjon av satsing på universitetsutdanning og toppidrett
- Ringerike Næringsfond, som er et lokalt samarbeid for å skape flere lokale arbeidsplasser
- SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse, som gjennom investering og støtte bidrar til innovasjon og næringsutvikling i hele regionen
- Finansiering av Vekst- og Næringsbarometer, som bidrar til felles regional kunnskap, og grunnlag for næringsutvikling og -politikk

I 2022 nevnes følgende nye, gjennomførte tiltak:

- Sponsorstrategien er tilpasset bærekraft- og virksomhetsstrategien. Dette innebærer at alle nye sponsoravtaler forutsetter ESG-kartlegging av samarbeidspartnere, og konkrete tiltak som bidrar til enten sosial eller miljømessig bærekraft
- Vi har gjennomført «Bedre råd» - en seminarturne i

regionen. Omkring 800 kvinner deltok, og målet var å bidra til økt likestilling og mindre ulikhet, gjennom økt økonomi-kompetanse blant kvinner. Resultatet var at mange søkte ytterligere rådgivning, og at et betydelig antall tok grep i egen økonomi gjennom eksempelvis sparing til pensjon

- Vi har bidratt til Ungt Entreprenørskap med tema gründerskap på videregående skoler, der fagsjef bærekraft var med blant flere bidragsyttere fra banken. Totalt deltok 17 ungdomsbedrifter i konkurranse om pengestøtte fra konsernet, og vi holdt foredrag for om lag 130 elever på videregående skoler.
- Banken har gjennomgått og fornyet utvalget av give-aways/kundegaver med fokus på holdbarhet og kvalitet, framfor kvantitet
- Årets julegaver til ansatte var i 2022 gavekort på kortreiste opplevelser i stedet for materielle ting. Slik bidrar vi både til lokal verdiskapning og lavere forbruk av materielle gjenstander
- Når banken bidrar med gaver/premier, søker vi å gi lokale opplevelser, som eksempelvis hjemmebesøk av lokal kokk
- Banken deltar i det store, lokale næringsutviklingsprosjektet «Bærekraft Hadeland»
- Vi har bygget systematikk/årshjul for vekting og implementering av bærekrafttemaer i markedsaktiviteter

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

I 2023 skal vi videreføre ambisjonsnivået i kjerneaktivitetene til banken. Vi vil jobbe med videre utvikling av tiltak, og gjennom ytterligere strukturering og målstyring av aktiviteter, bidra til bærekraftig vekst og utvikling. Ett større tiltak er vedtatt: Vi ønsker å bidra til å gi oppmerksomhet og anerkjennelse til våre gode samarbeidspartnere – de som er avgjørende for at vi kan bidra til sterke og gode lokalsamfunn. Vi har igangsatt prosjektet «100 historier om 100 millioner». Ambisjonen er å fortelle 100 historier om hva våre samarbeid fører til, som resultat av at bank og eierstiftelser bidrar med om lag 100 millioner kroner i lokalsamfunnene i året.

Bankens rolle i lokalsamfunnet

Dette gjorde vi i 2022:

- Delte ut SpareBank 1 Ringerike Hadelands Talentstipend og Ringeriksstipendet
- Bidro i Ringerike Næringsfond
- Ga kapital til SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse
- Finansierte regionalt vekst- og næringsbarometer
- Gjennomførte seminarturneen «Bedre råd» om sparing og privatøkonomi
- Bidro til Ungt Entreprenørskap for elever på videregående skoler
- Deltok i det store, lokale næringsutviklingsprosjektet «Bærekraft Hadeland»
- Gjennomgikk våre kundegaver og la vekt på holdbarhet og kvalitet, framfor kvantitet
- Ga kortreiste opplevelser som årets julegave til ansatte
- Når banken bidrar med gaver/premier, søker vi å gi lokale opplevelser, som eksempelvis hjemmebesøk av lokal kokk
- Bygget systematikk/årshjul for vekting og implementering av bærekrafttemaer i markedsaktiviteter
- Tilpasset sponsorstrategien til bærekraft- og virksomhetsstrategien

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Videreføre våre faste og langsiktige avtaler, tiltak og engasjementer
- Jobbe med ytterligere strukturering og målstyring av aktiviteter
- Bidra til å gi oppmerksomhet og anerkjennelse til våre gode samarbeidspartnere gjennom prosjektet «100 historier om 100 millioner»

Strategisk forankring og mål for området**Vår visjon:**

Vi er en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region

Strategi:

Samfunnsengasjement og bærekraft er to av fire strategiske prioriteringer

Bærekraftmål:

Vi skal særlig jobbe for følgende av FNs bærekraftmål: 3, 4, 8, og 13

Våre bærekraftambisjoner:

- A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser
- A9: Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi
- A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår
- A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Styrende dokumenter:

- Sponsorstrategi

Klimarisiko**Faktaboks: Klimarisiko er risiko for skader eller tap som følge av klimaendringer.**

Begrepet beskriver usikkerheten som klimaendringene skaper, og hvilken betydning denne usikkerheten kan få for økonomien. Klimarisiko handler både om hvordan de fysiske konsekvensene av klimaendringer vil påvirke natur og samfunn (fysisk klimarisiko), og hva overgangen til et samfunn med netto null utslipp vil innebære (overgangsrisiko).

Fysisk klimarisiko

Risiko knyttet til konsekvensene av fysiske endringer i miljøet.

Kilder til fysisk klimarisiko kan for eksempel være økt nedbør, flom, ras og stigende havnivå.

Overgangsrisiko

Risiko knyttet til konsekvensene av klimapolitikken og den teknologiske utviklingen ved overgang til et lavutslippssamfunn.

Kilder til overgangsrisiko kan for eksempel være strengere klimakrav og inntreden av ny teknologi.

Fysisk klimarisiko oppstår fordi det er usikkerhet om fremtidige klimaendringer, mens overgangsrisiko oppstår fordi det er usikkerhet knyttet til fremtidig samfunnsutvikling, klimapolitikk og teknologiutvikling.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

SpareBank1 Ringerike Hadelands eksponering mot klimarisiko tar særlig form av mulig økt kredittrisiko; altså faren for tap som følge av at kunder ikke klarer å betale renter og avdrag eller oppfylle andre forpliktelser overfor banken. Dette kan knyttes både til fysisk risiko og overgangsrisiko. Klimarisiko kan også påvirke banken på andre måter. Det er derfor viktig for banken å kartlegge og styre klimarisikoen i våre porteføljer. Vi har også ambisjon om å bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft. Gjennom å gjøre våre kunder mer bevisste på klimarisiko kan vi ha en positiv påvirkning og bidra til klimatilpasning i vårt markedsområde.

Hvordan jobber vi med klimarisiko?

Vi følger anbefalingene fra Task-Force for Climate related Financial Disclosures (TCFD) når det gjelder rapportering av klimarisiko. Det innebærer å rapportere på styring, strategi, risikostyring og mål.

Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter

SpareBank1 Ringerike Hadeland gjennomfører årlig en risikokartlegging av bærekraftsrisikoene som banken er utsatt for. Identifiserte risikofaktorer tildeles en faktor basert på vurdering av konsekvens og sannsynlighet for hendelsen. Risikokartleggingen skal bidra til at det foretas en kvalifisert og strukturert vurdering og dokumentasjon av de kontroll- og styringstiltak som er etablert, og om disse tiltakene er forsvarlig ivaretatt. Risikokartleggingen ligger til grunn for bankens ambisjoner innen bærekraftområdet og danner grunnlaget for den årlige revideringen av policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko.

Policydokumentet angir bankens risikotoleranse og -håndtering, roller og ansvar, rapportering og overvåking, samt prosess for kontinuerlig forbedring og mål for bankens bærekraftarbeid. Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko er en konsernovergripende policy som også påvirker policyene innen de ulike risikoområdene i bankens virksomhet.

Styrets innsikt i klimarelaterte risikoer og muligheter:

- Styret behandler årlig forslag til revidering av policyen for styring og kontroll av bærekraftsrisiko.

- Styret har fått informasjon om klimarisiko og hvordan vår portefølje fordeler seg med tanke på klimarisiko (både fysisk risiko og overgangsrisiko).
- Klima og bærekraft har vært tema på flere styremøter.
- Bærekraft er inkludert i den kvartalsvise rapporteringen fra Risikostyring og Compliance til styret.
- Styret behandler klimarisiko som en driver til øvrige risiki ved behandling av konsernets ICAAP-prosess. ICAAP er en vurdering av samlet kapitalbehov i banken.
- Styret har vedtatt overordnede mål og ambisjoner for bankens bærekraftarbeid. Vi jobber med å etablere gode nøkkeltall og rapporteringer til styret på disse.

Ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter:

- Arbeidet med bærekraft er forankret i bankens ledergruppe.
- Ledergruppen forbereder revidering av policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko, ICAAP-rapporteringen og andre saker til styret vedrørende klimarisiko og bærekraft.
- Frem til april 2022 lå bærekraftsansvaret hos banksjef for marked og kommunikasjon. I april startet fagsjef bærekraft i en nyopprettet stilling i banken. Ansvaret for bærekraft ble samtidig flyttet til banksjef for organisasjon og utvikling som den nye fagsjefen rapporterer til. Banksjef organisasjon og utvikling har dermed ansvar for det daglige arbeidet på vegne av administrerende banksjef. Vedkommende har også ansvaret for etterlevelse av bankens policy for styring av bærekraftsrisiko.
- Banksjef Risiko Compliance skal påse at styring og kontroll av bærekraftsrisiko i selskapet følges opp og dokumenteres i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, interne retningslinjer og rutiner.

I alle kredittsaker i bedriftsmarkedet skal det gjøres en vurdering av ESG -og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. I kredittsaker over en viss størrelse benyttes en egen ESG-modul som støtte for vurderingene.

Klimarisiko

Dette gjorde vi i 2022:

- Gjennomførte risikovurdering og reviderte policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko
- Vedtok å bli medlem av PCAF, noe som kan gi bedre datakvalitet og vurderingsgrunnlag for vår risikostyring
- Gjennomførte orientering for alle ansatte om klimarisiko, hva det er og hvorfor det er viktig for vår bank
- Gjennomførte særskilt faglig oppdatering om klimarisiko for rådgivere i bedriftsmarkedsavdelingen

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Styrke datakvaliteten om klimarisiko i våre porteføljer, blant annet gjennom medlemskap i PCAF
- Fortsette å innarbeide bærekraftsrisiko i relevante risikovurderinger og policydokumenter i vår virksomhet
- Ta i bruk ny og utvidet ESG-modul i kredittprosessene i bedriftsmarkedsavdelingen
- Starte med innarbeidelse av flere bærekraftvurderinger i kredittsaker på personmarkedsområdet
- Gjennomføre kompetanseløft om bærekraft for våre rådgivere
- Oppdatere vesentlighetsvurderingen av bærekrafttema, med utgangspunkt i prinsippet om dobbel vesentlighet

Klimarisiko i bankens markedsområde

Bankens hovedmarkedsområde er innenfor de seks kommunene, Ringerike, Gran, Jevnaker, Nittedal, Hole og Lunner.

Norsk klimaservicesenter har laget klimaprofiler som oppsummerer hvilke konkrete utslag klimaendringene kan gi fram mot slutten av århundret i norske fylker

etter gammel fylkesstruktur. Profilene er basert på et scenario der de globale klimagassutslippene fortsetter i samme takt som de har gjort de siste tiårene.

Norsk klimaservicesenter peker på følgende fysiske klimarisikoer for kommunene i vårt markedsområde: *(Kilde: Norsk Klimaservicesenter)*

Sannsynlig økning	
Ekstrem nedbør (Buskerud, Oppland, Akershus)	Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann.
Regnflom (Buskerud, Oppland, Akershus)	Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må man forvente en økning i flomvannføringen.
Jord- flom- og sørpeskred (Buskerud, Oppland, Akershus)	Økt fare som følge av økte nedbørmengder
Mulig sannsynlig økning	
Tørke (Buskerud, Oppland, Akershus)	Det forventes små endringer i sommernedbør i Buskerud og Akershus, og noe økt sommernedbør i Oppland. Høyere temperaturer og økt fordamping gir økt fare for tørke om sommeren i alle fylkene.
Isgang (Buskerud, Oppland)	Kortere isleggingssesong, hyppigere vinteris-ganger samt isganger høyere opp i vassdragene enn i dag.
Snøskred (Buskerud, Oppland)	Med varmere og våtere klima vil det oftere regne på snødekt underlag. Dette kan redusere faren for tørrsnøskred og øke faren for våtsnøskred i skredutsatte områder.
Kvikkleireskred (Buskerud og Akershus)	Økt erosjon som følge av kraftig nedbør, og økt flom i elver og bekker, kan utløse flere kvikkleireskred.

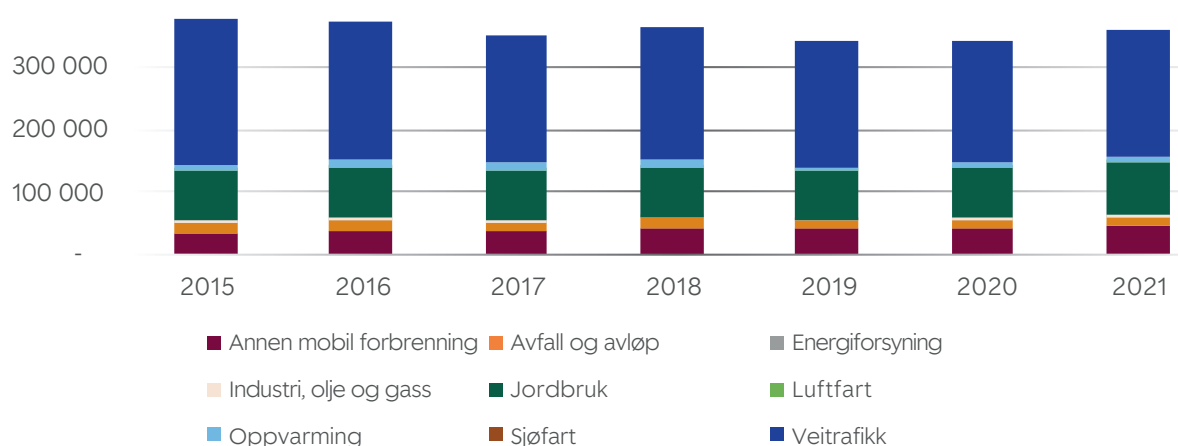
I neste delkapittel kan du lese om hvordan vår utlånsportefølje er påvirket av disse kildene til fysisk klimarisiko.

Ifølge Miljødirektoratets beregninger, var det direkte utslippet fra bankens markedsområde i 2021 på 361.492 tonn CO₂-ekvivalenter, opp 5 prosent fra 2020. Utslippene stammer hovedsakelig fra veitrafikk som står for

om lag 57 prosent av utslippene. Utslipp fra landbruket står for 24 prosent

Utslippene sier både noe om mulige overgangsrisikoer for næringslivet i vårt område, men viser også en mulighetsside; i hvilke bransjer kan endringstiltak ha størst utslippsreducerende effekt.

Samlet, direkte klimagassutslipp i kommunene i bankens markedsområde (tonn CO₂ ekvivalenter)

Kilde: Sammenligne klimagassutslippene i flere kommuner - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Klimarisiko i bankens utlånsportefølje

Bankens utlånsportefølje inkl. kredittselskaper består av 67 prosent utlån til personmarkedet og 33 prosent utlån til bedriftsmarkedet, jf. note 8 til årsregnskapet. Utlån til personmarkedet er hovedsakelig til boligformål. Banken har startet arbeidet med å identifisere klimarisikoutsatte pantessikkerheter i utlånsporteføljen. Tabellen nedenfor gir en status per 31.12.22, basert på informasjon fra Norkart som har sammenstilt offentlig tilgjengelig data.

Samlet viser tilgjengelige data at utlånsporteføljen i relativt liten grad er utsatt for fysisk klimarisiko. Om lag 6 prosent av pantessikkerhetene er utsatt for økt risiko knyttet til kvikkleire. Om lag 5 prosent av bankens pantobjekter ligger innenfor soner med fare for snøskred, mens om lag 3 prosent av pantessikkerhetene er utsatt for økt flomfare.

Fysisk klimarisiko				
Fysisk klimarisiko	Totalt risikobilde	Andel av totalt antall panteobjekter som er utsatt for den fysiske klimarisikoen	Andel panteobjekter som er vurdert å ikke ha økt risiko	Andel panteobjekter som ikke er kartlagt
Kvikkleire	Om lag 6 % (942 stykk) av bankens panteobjekter er utsatt for økt risiko knyttet til kvikkleire. Dette omfatter eiendommer med lav, middels og høy faregrad, og også eiendommer med kvikkleirefare innen 200 meter.	5,7 %	42,4 %	51,8 %
Snøskred	Om lag 5 % (796 stykk) av bankens panteobjekter ligger innenfor soner med fare for snøskred.	4,9 %	95,1 %	0,0 %
Flom	Om lag 3 % (507 stykk) av bankens panteobjekter er utsatt for økt flomfare. Dette omfatter 10, 20, 50, 100, 200 og 500-årsflom.	3,1 %	9,0 %	87,9 %
Steinsprang	Om lag 1,5 % (252 stykk) av bankens panteobjekter ligger innenfor soner med fare for steinsprang.	1,5 %	98,5 %	0,0 %
Stormflo	Kun 0,5 % (87 stykk) av bankens panteobjekter ligger innenfor stormflosoner i kartet.	0,5 %	99,5 %	0,0 %
Antall skredhendelser på eiendommen	En veldig liten andel, 0,2 % (30 stykk) av bankens panteobjekter har vært utsatt for skredhendelser innenfor eiendommen.	0,2 %	99,8 %	0,0 %

Datakvalitet

Vi har per nå ikke fullgod kvalitet på datagrunnlaget for vurdering av fysisk klimarisiko i våre porteføljer. For eksempel er om lag 52 prosent av pantsikkerhetene ikke

kartlagt for kvikkleirefare, og 88 prosent er ikke kartlagt for flomfare. Vi er i stor grad avhengige av at offentlige myndigheter utfører flere kartlegginger om fysisk klimarisiko for at datakvaliteten skal bli bedre.

Bankens boliglånsportefølje består hovedsakelig av finansieringer innen bankens geografiske markedsområde. Fysisk klimarisiko i bankens boliglånsportefølje samsvarer derfor i stor grad med de identifiserte klimarisikoene for de seks kommunene i bankens markedsområde. Overgangsrisiko for boliglånsporteføljen er blant annet knyttet til energieffektivitet. I kapittelet om utslipp fra bankens porteføljer omtales dette nærmere.

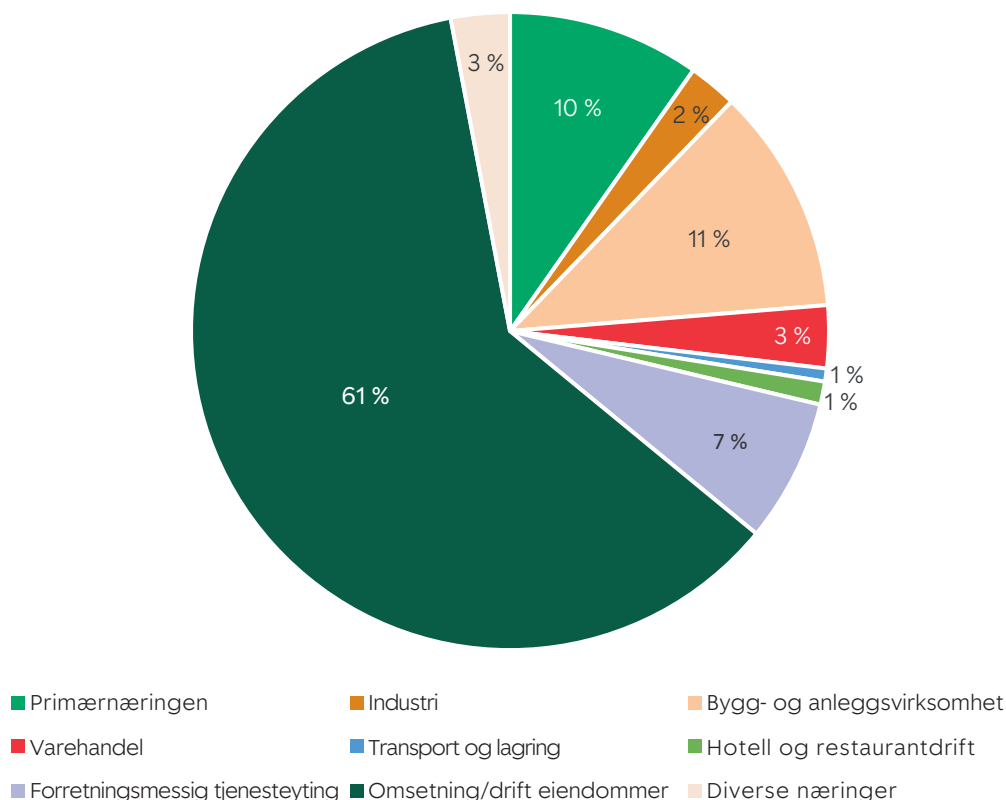
Vi ønsker å bidra til mindre klimarisiko og har derfor flere produkter rettet mot våre privatmarkeds kunder, som for eksempel Miljølån. I kapittelet om vårt arbeid med ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og

produkter med fokus på bærekraft står det mer om dette.

Bankens utlånsportefølje i bedriftsmarkedet består i hovedsak av lån til små og mellomstore foretak lokalisert i Ringerike og Hadelandsregionen innenfor bransjene eiendom og eiendomsutvikling, bygg- og anleggsvirksomhet, og landbruk og varehandel.

Bankens utlån til næringsdrivende (inkludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt) utgjør 12,1 mrd. kroner, hvor utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 61,1 prosent av porteføljen, jf. note 8 i regnskapet.

Bankens utlån til næringsdrivende fordelt på ulike bransjer

Norges Bank har identifisert næringer som er særlig utsatte for overgangsrisikoer; skipsfart, jordbruk, annen transport, prosessindustrien og utvinning av olje og gass. Banken har en lav andel av sine utlån til disse næringene.

Nedenfor omtales bærekraftrisikoen innen de tre næringene hvor banken har størst eksponering; omsetning og drift av eiendommer, primærnæring og bygg og anlegg.

Bærekraftsrisiko innen omsetning og drift av eiendommer (61 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen omsetning og drift av eiendommer påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker verdien av eiendommene og øker sannsynligheten for fysiske skader
- Økt etterspørsel etter energieffektive leieobjekter påvirker verdien av eksisterende bygningsmasse
- Endrede krav og forventninger med hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftsrisiko innen landbruk og skogbruk (10 % av porteføljen)

Bankens portefølje innen primærnæringen består hovedsakelig av utlån til landbruk og skogbruk. Kundenes virksomhet innen næringen påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker avlinger og øker sannsynlighet for skogbrann og stormskader
- Økt sannsynlighet for spredning av dyre- og plantesykdommer
- Økt spredning av fremmede arter
- Strengere reguleringer knyttet til utslipp, biodiversitet, arealbruk etc.
- Endret forventning fra konsumenter med økt fokus på redusert konsum av kjøtt og på økologiske produkter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftsrisiko innen bygg- og anleggsvirksomhet (11 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen bygg og anlegg påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær øker risikoen for fysiske skader på anleggsvirksomheten
- Endret krav til utslipp ved anleggsvirksomhet, herunder krav til fossilfrie anleggsplasser
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen særlig oppmerksomhet på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

I kapittelet om vårt arbeid med ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft står det mer om hvordan vi ønsker å bidra til omstilling hos våre kunder. Blant annet har vi utarbeidet

et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner. Energieffektive boliger og næringsbygg, samt skogbruk og jordbruk er blant bransjene som dekkes av rammeverket.

Strategisk forankring og mål for området

Bærekraftsmål:

Grønn omstilling

- 5 mrd. kroner av finansieringsporteføljen er bærekraftig i 2030
- 25 prosent av boliglånsporteføljen skal være taksonomi-grønn i 2030

Våre bærekraftambisjoner:

- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene
- A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Retningslinjer:

- Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko
- Policy for styring av kredittrisiko

6. Øvrig arbeid med bærekraft i 2022

Miljø og klima (E)

Vår påvirkning på ytre miljø

Vi jobber for å redusere utslipp fra vår virksomhet. Vi har satt mål om at egen virksomhet skal være klimanøytral in 2030. Vi ønsker å være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk.

I 2022 har vi erstattet våre to fossilbiler med elektriske biler. Det er ble vedtatt og bestilt solceller til taket på hovedkontoret. Disse vil bli levert i løpet av 2023. Vi har også vedtatt å gjennomgå Miljøfyrtårnsertifisering med oppstart i 2023. Dette vil gi oss et viktig styringsverktøy i det videre arbeidet mot målet om klimanøytralitet i 2030.

Klimaregnskap for vår egen virksomhet

Vi utarbeider klimaregnskap for vår egen virksomhet ved hjelp av Cemasys. Informasjonen som benyttes i vårt klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO2-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle sine utslipp av klimagasser. Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

Scope 1 Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leide eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene).

Scope 2 Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder f.eks. for bygg som man leier og ikke nødvendigvis eier. Utslippsfaktorene som benyttes i Cemasys for elektrisitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Den nordiske miksfaktoren dekker produksjonen i Sverige, Finland, Norge og Danmark og reflekterer det felles nordiske markedsområdet (Nord Pool Spot). I forhold til utslippsfaktorer på fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk.

Scope 3 Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av 8 ulike råstoff etc.

Energi- og klimaregnskap (tCO2e)	2018	2019	2020	2021	2022
Scope 1 Utslipp fra egne driftsmidler	6,3	6,6	2,6	3,3	2,1
Scope 2 Utslipp fra innkjøpt energi i egneide og leide bygg *)	66,1	56,0	44,9	34,1	24,3
Scope 3 Indirekte utslipp fra innkjøpte varer og tjenester **)	24,2	11,6	3,9	1,7	20,0
Sum	96,6	74,2	51,4	39,1	46,4

*) Fra og med 2022 inkluderer også scope 2-rapporteringen elektrisitet brukt i bankens firmahytter og leiligheter.

***) Fra og med 2022 inkluderer også scope 3-rapporteringen effekten av avfall, brensel- og energirelaterte aktiviteter og vannforbruk.

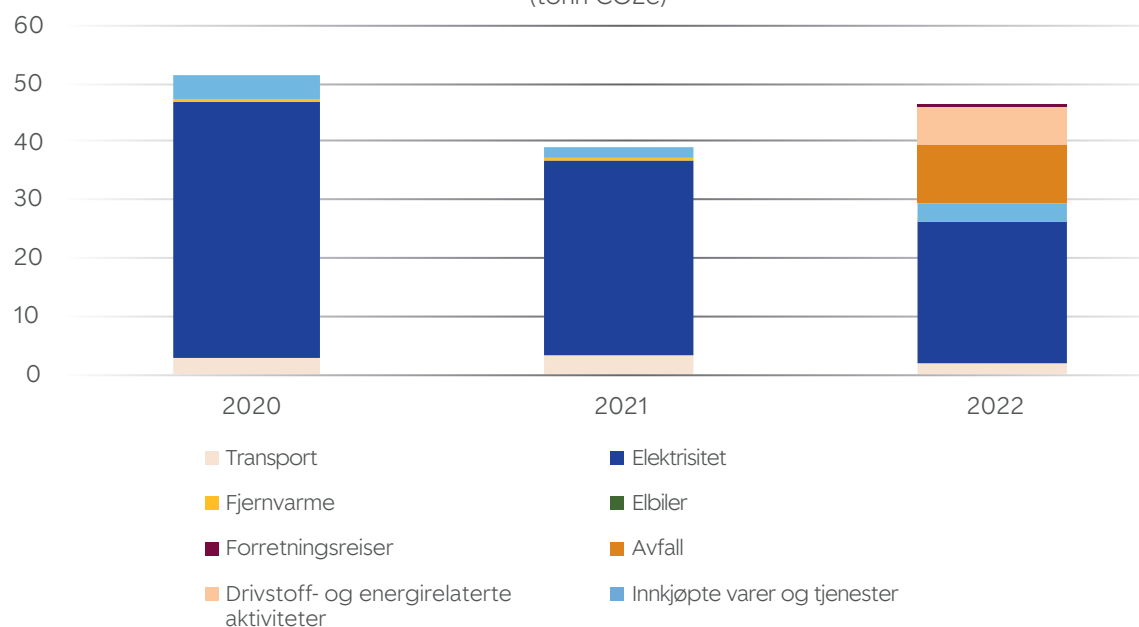
Sparebank 1 Ringerike Hadeland hadde i 2022 et totalt klimagassutslipp på 46,4 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Det er en økning på 7,3 tCO₂e, tilsvarende i underkant av 19 prosent sammenlignet med 2021. Økningen ligger i scope 3 og skyldes hovedsakelig at vi for 2022 har rapportert om flere utslipp enn tidligere år. Særlig avfall og brensel- og energirelaterte aktiviteter drar opp samlede utslipp i scope 3. Økningen skyldes ikke nye aktiviteter, men en mer utfyllende rapportering. I scope 1 er utslippene redusert fordi diesalbiler er byttet ut

med elbiler. I scope 2 er strømforbruket redusert i forhold til foregående år.

Datagrunnlaget for utslippene er fra hovedkontoret i Hønefoss samt tilhørende avdelinger lokalisert på Jevnaker, Nittedal og Gran. I tillegg har vi i 2022 også inkludert utslipp fra strømbruk i våre hytter og ferieeiendommer som er tilgjengelige for våre ansatte og pensjonister i scope 2.

Klimagassutslipp, lokasjonsbasert metode

(tonn CO₂e)

Tabellen nedenfor gir mer detaljer og forklaring til vårt klimaregnskap for 2022.

Scope 1		
2,1 tCO ₂ e	Transport 	Banken eide to diesebilene som i løpet av året ble erstattet med elbiler. Til sammen ble de to diesebilene brukt i elleve måneder i løpet av 2022. Totalt forbruk av diesel lå på 1000 liter, hvilket tilsvarer et utslipp på 2,1 tCO ₂ e. Dette er en reduksjon på 36 prosent sammenlignet med 2021, og kommer av at diesebilene ble byttet ut med elbiler.
2,1 tCO ₂ e	Sum scope 1	
Scope 2		
23,9 tCO ₂ e	Elektrisitet 	Regnskapet viser klimagassutslipp fra elektrisitet utregnet med den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren 'Nordisk miks', samt utslippsfaktoren 'Elektrisitet Spania'. Utslippene knyttet til elektrisitet viste en total på 23,9 tCO ₂ e i 2022. Dette er en reduksjon på 29 prosent i forhold til året før. Forbruket av elektrisitet sank med 205 771 kWh, selv om Sparebank 1 Ringerike Hadeland i 2022 har inkludert flere lokasjoner i sin rapportering. I tillegg har klimagassutslippene knyttet til utslippsfaktoren 'Nordisk miks' sunket med 16,1 prosent fra 2021 til 2022, hvilket bidrar til et lavere utslipp. Hovedårsakene til lavere strømbruk i 2022 er at banken har redusert sine arealer og byttet ut enkelte lokaler. Det er også benyttet mindre varmekabler for snøsmelting i 2022.
0,4 tCO ₂ e	Fjernvarme 	Totale utslipp fra fjernvarme var i 2022 0,4 tCO ₂ e. Dette er en reduksjon på 17,8 prosent sammenlignet med året før.
0 tCO ₂ e	El-bil 	I 2022 har Sparebank 1 Ringerike Hadeland valgt å inkludere forbruk av elektrisitet for lading av elbil i sitt totale strømforbruk. Så godt som all lading av bedriftens elbiler skjer på egen tomt og strømforbruket knyttet til ladingen inngår derfor i det totale strømforbruket.
24,3 tCO ₂ e	Sum scope 2	

Scope 3		
3,2 tCO ₂ e	Tjenestereiser 	Bruk av privatbil i tjeneste rapportert i kilometer kjørt. Totale utslipp fra kilometergodtgjørelse var 3,2 tCO ₂ e i 2022, hvor 0,1 tCO ₂ e kom fra kilometergodtgjørelse for elbil, mens resterende 3,1 tCO ₂ e kom fra diesel/bensin biler. Dette er en økning på 95,5 prosent i forhold til 2021. Antall kilometer kjørt økte fra 20 294 km i 2021 til 65 293 km i 2022, hvilket utgjør en økning på 221,7 prosent. Grunnen til at prosentøkningen i utslipp ikke tilsvarer prosentøkningen i km kjørt er at klimagassutslippene knyttet til utslippsfaktoren 'Mileage all. car (NO)' gikk ned med 23,5 prosent fra 2021 til 2022, hvilket gjør at prosentendringene ikke blir identiske. Økningen i kjøring i 2022 skyldes hovedsakelig at aktiviteten er normalisert etter meget lav mobilitet under pandemien.
10,1 tCO ₂ e	Avfall 	Utslipp knyttet til avfallshåndtering lå i 2022 på 10,1 tCO ₂ e. Det fordelte seg mellom papir og restavfall, hvor papir hadde et utslipp på 4,8 tCO ₂ e og restavfall hadde et utslipp tilsvarende 5,4 tCO ₂ e. Sparebank 1 Ringerike Hadeland rapporterte ikke på avfall de senere årene, og derfor ser det ut som at utslippene har økt sammenlignet med foregående år, mens dette handler om en utvidelse av hva som rapporteres.
6,4 tCO ₂ e	Brensel- og energirelaterte aktiviteter 	Denne kategorien tar for seg utslipp relatert til produksjon, pro-sessering, og transport av brensel og energi. Utslipp knyttet til brensel- og energirelaterte aktiviteter lå i 2022 på 6,4 tCO ₂ e. Dette er en kategori som Sparebank 1 Ringerike Hadeland ikke har rapportert på før, og vil derfor bidra til at de totale, rapporterte klimagassutslippene går opp. Utslippene i denne kategorien lå på 0,6 tCO ₂ e for diesel og 5,8 tCO ₂ e for elektrisitet. Dette rapporteres for å få med hele miljøeffekten av diesel- og strømforbruk som er rapportert i Sope 1 og 2.
0,2 tCO ₂ e	Innkjøpte varer og tjenester 	Utslipp knyttet til innkjøp av varer og tjenester lå i 2022 på 0,2 tCO ₂ e og stammer fra vannforbruket på alle Sparebank 1 Ringerike Hadelands bankeiendommer. Dette er ikke rapportert tidligere år, og bidrar isolert sett til økte rapporterte utslipp i 2022.
20,0	Sum scope 3	

Tilleggsinformasjon til klimaregnskapet

Vi har i 2022 investert i underkant av 3 mill. kroner i eiendom, anlegg og utstyr, jf. note 30 i årsregnskapet. Dette er ikke tatt inn i vårt klimaregnskap, men har generert utslipp i 2022.

For 2022 er det ikke rapportert utslipp fra tjenestereiser med fly eller opphold på hotell. Dette ønsker vi å rapportere neste år.

Banken eier en ferieleilighet i Spania og flere hytter som stilles til disposisjon for bankens ansatte og pensjonister. I vårt klimaregnskap er strømforbruket for disse tatt med. Reisene til og fra leiligheten og hyttene er imidlertid ikke regnet inn, da dette er privatreiser.

Årlige markedsbaserte utslipp

Hittil i rapporten har vi fremstilt våre utslipp basert

på et fysisk perspektiv, eller lokasjonsbasert metode. I dette avsnittet skal vi vise våre utslipp basert på et markedsbasert perspektiv. Beregningen av utslippsfaktor baseres da på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual miks, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har kjøpt 100 prosent opprinnelsesgarantier for sine banklokasjoner for elektrisitetsforbruket i 2022, og det markedsbaserte

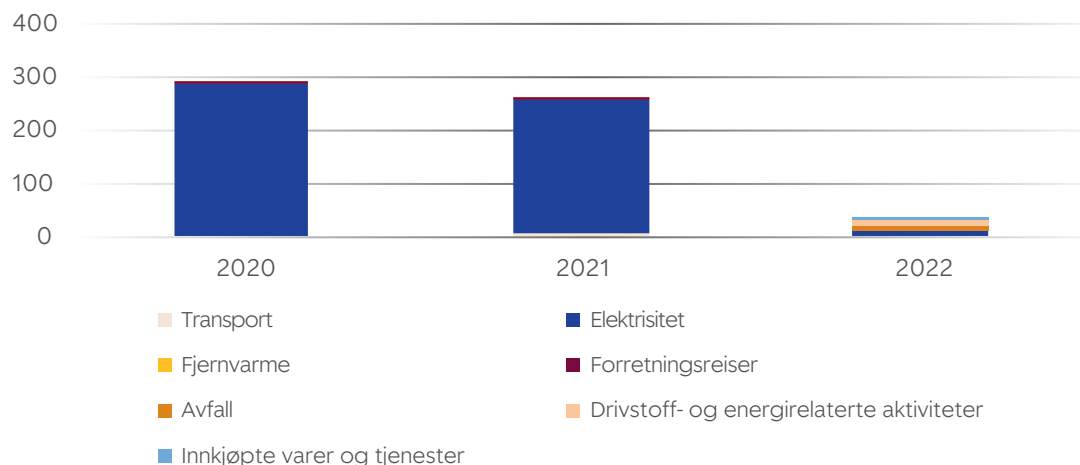
utslippet for elektrisitet er derfor redusert til 7 tCO₂e i 2022. Det totale markedsbaserte utslippet for Sparebank 1 Ringerike Hadeland (scope 1, 2 og 3) lå på 29,5 tCO₂e i 2022. Dette er en reduksjon på 88,6 prosent

sammenlignet med 2021, og kommer av at Sparebank 1 Ringerike Hadeland ikke har kjøpt opprinnelsesgarantier tidligere år.

Kategori	Enhet	2020	2021	2022
Elektrisitet scope 2 med markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	284,1	252,8	7,0
Scope 1+2+3 med markedsbaserte strømbe-regninger	tCO ₂ e	291,3	258,3	29,5

Klimagassutslipp, markedsbasert metode

(tonn CO₂e)

Datakvalitet

For å lage et fullgodt klimaregnskap trengs det flere data om vår virksomhet og vi må planlegge i forkant slik at data er tilgjengelig for rapportering etterpå. For eksempel må vi i større grad veie materialer og be om underlagsinformasjon fra våre leverandører gjen-

nom året. Vi har i år rapportert flere typer utslipp enn tidligere, og vil fortsette med å forbedre vår rapportering om egne klimagassutslipp. Et viktig tiltak som skal gjennomføres, og som vil hjelpe oss til å videreutvikle kvaliteten i vårt klimaregnskap, er at vår virksomhet skal Miljøfyrtårn-sertifiseres med oppstart i 2023.

Klimakompensering

Vi har kjøpt klimakreditter for å kompensere klimagassutslippene fra vår egen virksomhet på 46,4 tonn Co2-ekvivalenter i 2022. Kredittene er betalt i 2023 og utgiften vil inngå i årsregnskapet for 2023. Klimakredittene skal bidra til å balansere våre klimagassutslipp

med en tilsvarende mengde unngått eller fjernet utslipp et annet sted (klimakompensering). Vi ser på dette som et bidrag til klimafinansiering. Samtidig må vi selv fortsette arbeidet med å redusere våre egne utslipp. Oppstart av Miljøfyrtårnsertifiseringsprosess i 2023 er et viktig tiltak i dette arbeidet.

Estimert CO₂-avtrykk for bankens boliglånsportefølje (Scope 3)

CO₂-avtrykket på bankens boliglånsportefølje beregnes basert på antatt strømforbruk for boligen. 126 gram CO₂-ekvivalenter per kWh benyttes som beste estimat på klimagassutslippet. Dette baserer seg på en europeisk strøm-mix, og således et prinsipp om fri flyt av kraft på tvers av landegrenser i Europa. Anslaget om strømforbruk baserer seg på byggestandard og størrelse på boligen (BRA). Byggestandard settes lik byggeår minus 2 år. Altså vil et hus bygd i 2010 klassifiseres til TEK07 og ikke TEK10.

Det beregnes klimagassutslipp for bankens sikkerhetsmasse innen sikkerhetsklassene enebolig, delt bolig og leilighet, med tilhørende finansiering innenfor privatmarkedet. Uttrekket korrigeres for duplikate oppføringer, sekundærboliger eller tilleggssikkerheter, samt for manglende og/eller misvisende dataregistreringer. Der det

mangler byggeår tillegges gjennomsnittlig byggeår for de sikkerhetene som har data på byggeår. Framgangsmåten er lik som tidligere beregnede år, men resultatet av beregningen er ikke egnet til sammenligning mellom banker.

Uttrekket representerer om lag 85 prosent av totale antall boliglån til privatmarkedet. Gjennomsnittlig byggeår i uttrekket er 1975,89 (1974,96 per 2021) og gjennomsnittlig størrelse på boligen (BRA) er 166 kvm (167 per 2021). Estimater er angitt i tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e).

Utslipp i boliglånsporteføljen er estimert til 58.054 tCO₂e (56.976 per 2021) tilsvarende 5,02 tCO₂e per bolig (5,08 per 2021). Økningen i samlet utslipp tilegnes økte utlånsvolum. Et lavere avtrykk per bolig skyldes marginal lavere gjennomsnittlig størrelse på boligene i porteføljen.

Hva	2020	2021	2022
tCO2e utslipp i boliglånsportefølje	56.053	56.976	58.054
Gjennomsnittlig tCO2e per enhet	5,11	5,08	5,02
Gjennomsnittlig byggeår	1.975,31	1.974,96	1.975,89
Gjennomsnittlig bruksareal (BRA)	168	167	166
Antall sikkerheter	10.966	11.211	11.574

Datakvalitet

Det estimerte CO2-avtrykket for bankens boliglånsportefølje er beheftet med usikkerhet og beregnet gitt tilgjengelige data. Særlig er det et problem at vi mangler energikarakter for en rekke boliger. Dette er en utfordring vi deler med flere banker i Norge. Vi jobber både internt og eksternt for å forbedre vårt datagrunnlag.

Et viktig tiltak er arbeid overfor norske myndigheter gjennom Finans Norge slik at energimerking av boliger kan bli mer utbredt og data om dette med tilstrekkelig kvalitet kan gjøres tilgjengelig for bankene. Et annet tiltak er vår beslutning om å tilslutte oss PCAF, noe som vil kunne gi oss bedre grunnlag for å beregne utslipp fra bankens portefølje.

Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende (Scope 3)

CO2-avtrykket på bankens utlånsportefølje til næringsdrivende baserer seg på hvor stor andel av norske bankers og finansforetaks utlån banken står for i de enkelte bransjene. Denne andelen er deretter multiplisert med totalt utslipp (CO2-ekvivalenter) fra den enkelte bransje. Metodikken forutsetter at lånebehovet og utslippsintensiteten i de ulike næringene er likt fordelt i landet.

Modellen tar derfor ikke hensyn til regionale forskjeller når det gjelder lånebehov og utslippsintensitet. Banken kan både være underrepresentert og overrepresentert i enkelte bransjer.

Utvinning av råolje og naturgass med tilhørende tjenester, lufttransport og utenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert i disse næringene.

Sektor	Totale utlån Norge (MNOK) ¹	Bankens utlån (MNOK) per 31.12	Bankens andel av totale utlån Norge	Totale utslipp til luft (tusen tonn CO2-ekv/år) ¹	Utslippsintensitet (tonn CO2-ekv. per MNOK utlån)	Bankens utlånsporteføljes beregnede utslipp (tusen tonn CO2-ekv.)
Omsetning og drift av fast eiendom	775 672	6 722	0,9 %	91	0,12	0,8
Jordbruk og skogbruk	159 593	1 183	0,7 %	5 054	31,67	37,5
Foretning og finansiell tjenesteyting	160 677	879	0,5 %	-	-	-
Varehandel, reparasjon av motorvogner	93 878	386	0,4 %	1 096	11,67	4,5
Industri *	106 441	299	0,3 %	8 431 *	79,21	23,7
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	161 949	1 393	0,9 %	2 170	13,40	18,7
Tjenesteytende næringer ellers	48 519	257	0,5 %	354	7,30	1,9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	21 554	142	0,7 %	102	4,73	0,7
Transport ellers og lagring **	60 646	80	0,1 %	3 696 **	60,94	4,9
El, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	67 245	96	0,1 %	1 719	25,56	2,4
Informasjon og kommunikasjon	19 640	10	0,0 %	61	3,11	0,0
Total	1 675 814	11 447	0,7 %	22 774	13,59	95,1

1) Kilde: SSB-tabell 08116 (2022-11), 09288 (2021-tall)

Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende utgjør 95.100 tCO2e, noe som representerer en økning på 3 prosent sett i forhold til 2021. Dette skyldes to faktorer; totale utslipp til luft i Norge

økte fra 2020 til 2021, som er sist oppdaterte grunnlagsdata, samt at banken økte sin relative eksponering til industri noe.

Datakvalitet

Bankens modell for beregning av utslipp i bedrifts porteføljen gir et grovt estimat på karbonrelatert kreditteksponering og karbonintensivitet i de bransjene banken har utlån til. Banken benytter data fra SSB for utslipp fra 2021, da 2022 ikke er tilgjengelig på

beregningstidspunktet. Vi kombinerer SSB-data med bankens relative andel av totale utlån til bedrifter per 31.12.2022. Metoden er ikke presis nok til å benyttes som sammenligningsgrunnlag mot andre banker eller brukes som grunnlag til målsetninger.

Beregnet utslipp per omsetning

Totalt beregnet utslipp i banken tilsvarer 153.200 tCO₂e (148.915 per 2021), som tilsvarer en økning på 2,9 prosent fra 2021. Videre har banken beregnet et nøkkeltall for beregnet utslipp tCO₂e per millioner kroner omsetning. I dette nøkkeltallet har inntekter fra

verdipapirporteføljen ikke blitt hensyntatt, da banken ikke har estimater på beregnet utslipp i denne. Utslipp tCO₂e per MNOK omsetning synker fra 211,9 tCO₂e i 2021 til 196,3 tCO₂e i 2022. Dette tilsvarer en nedgang på 7,4 prosent.

Utslipp tCO ₂ e per omsetning (MNOK)	2020	2021	2022
Netto renteinntekter	437,4	461,2	559,8
Netto provisjons- og andre inntekter	207	241,6	220,8
Sum inntekter	644,4	702,8	780,6
Klimaregnskap scope 1, 2 og 3	51,4	39,1	46,4
Utslipp i boliglånsporteføljen	56.053	56.976	58.054
Utslipp i utlånsporteføljen til næringsdrivende	98.200	91.900	95.100
Samlet utslipp tCO ₂ e	154.304	148.915	153.200
Beregnet utslipp tCO ₂ e per MNOK i omsetning	239,5	211,9	196,3

Sosiale forhold (S)

Likestilling og mangfold

Vi har som ambisjon at vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger. Vi har satt følgende mål om likestilling og mangfold som del av vårt bærekraftarbeid:

- Kjønnsbalanse (40/60) på alle ledernivåer innen 2025
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Derfor tilstreber vi mangfold og bredde når team og avdelinger formes og utvikles. Uansett hvem

du er, skal du som jobber i SpareBank 1 Ringerike Hadeland ha de samme spennende mulighetene som dine kolleger. Vi har nulltoleranse for diskriminering. Diskriminering betyr å behandle noen mindre gunstig enn andre. Ordet brukes oftest for å betegne en usaklig eller urimelig forskjellsbehandling av individer på grunnlag av deres kjønn, religion, tilhørighet til etniske grupper, nasjonaliteter eller nedsatt funksjonsevne

Vi har 145 fast ansatte i banken, og av disse er 63 prosent kvinner og 37 prosent menn. Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar (Nivå 3-leder) har økt fra om lag 50 prosent i 2020, til om lag 70 prosent i 2022. På nivå 2 er kjønnssammensetningen uendret. Det er nærmere redegjort for arbeidet med kjønnslikestilling i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten.

Tilstand for kjønnslikestilling	2022	2021	2020
Andel kvinner totalt	63%	65%	64%
Andel kvinner i ulike stillingskategorier			
Nivå 3-leder	69%	46%	54%
Nivå 2-ledere	33%	33%	33%
Andel kvinner i styret	43%	43%	

Ivaretagelse av våre ansatte

Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud i flere faste møte- og samarbeidsarenaer. Det er nærmere redegjort for hvordan vi ivaretar våre egne ansatte i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten.

Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte

Vår ambisjon er at vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft. Som et ledd i kompetansehevingen har vi i 2022 etablert et rammeverk for hvordan vi jobber med kompetanse med tilhørende planer for læring og utvikling i banken. Bærekraftkompetanse har vært ett av de prioriterte områdene.

Vi har gjennomført etikkuke med e-læring på Åpenhetsloven og grønnvasking, samt dilemmatrening for ulike roller i banken. Vi har også holdt workshop for alle ansatte i banken om bærekraft, hvor målet var å forankre vårt arbeid med bærekraft i hele banken, gi en grunnleggende innføring, samt skape et engasjement som vi trenger inn i 2023 og fremover.

Alle nyansatte tar, som del av onboardingen, e-læringskurset Bærekraftig finans. Vi har også hatt opplæring i vårt produkt grønt boliglån, med webinar til alle personmarkedsrådgivere om energieffektivisering i bygg og hvordan vi kan få til en god kundedialog om dette. I tillegg har vi satt fokus på sosial bærekraft, og gjennomført webinar på Verdensdagen for psykisk helse om sammenhengen mellom psykisk uhelse og økonomiske problemer blant kunder.

I mai gjennomførte vi Klimakonkurransen som Ducky AS organiserer. Hensikten med konkurransen var å skape oppmerksomhet rundt bærekraft og «starte med oss selv», i tillegg til å lære mer om personlige klimafotavtrykk og hvilke klimagrep som har effekt. Det var totalt 111 medarbeidere i banken vår som deltok, og til sammen sparte vi 4 181 kg CO₂-ekvivalenter, som tilsvarer like mye som 419 trær absorberer på et år.

Vi jobber også med å forbedre vår kompetanse om bærekraftrapportering. Derfor deltok økonomisjef og fagsjef bærekraft på første kull i Akademiet for bærekraftrapportering, høsten 2022. Dette er et samarbeid mellom Revisorforeningen og flere store revisjonsfirmaer, og gir opplæring i temaer som vil inkluderes

i de kommende obligatoriske standardene for bærekraftrapportering i Europa (ESRS). Vi deltok også på webinarer om bærekraftrapportering i SB1 Alliansen.

Menneskerettigheter

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft, og tar ansvar for miljøutfordringene samfunnet står ovenfor. Vi skal ikke, hverken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av mennesker- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet, hvitvasking, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forhold til samfunnet ellers.

Våre etiske retningslinjer slår fast at den enkelte ansatte hos oss skal vise respekt for de grunnleggende menneskerettighetene, slik disse er beskrevet i sentrale menneskerettighetskonvensjoner, i utførelsen av sitt arbeid eller verv i konsernet. Våre ansatte skal aktivt medvirke til at konsernets leverandørkjede, forretningsforbindelser og de selskapene som vi investerer i, respekterer menneskerettighetene. Våre etiske retningslinjer er vedtatt av styret og gjelder for hele konsernet. Vi støtter FNs 17 bærekraftsmål, og tar lokalt ansvar for det globale arbeidet med å bremse klimaendringene og bygge bærekraftige samfunn. Mål nummer 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst er ett av målene vi har satt fokus på i vår bærekraftstrategi. Dette handler om å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter UN Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, gjennom ansvarlig drift innen menneskerettigheter, arbeidsliv, antikorrupsjon og miljø. I 2022 vedtok vi å signere UN Global Compact sine prinsipper. Dette skal gjennomføres i 2023.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er underlagt åpenhetsloven. Det betyr at vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs prinsipper for ansvarlig næringsliv. Redegjørelse for våre aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven vil publiseres på våre websider innen 30.6.2023.

Banken følger anskaffelsesstrategien i SpareBank 1 som stiller krav til våre leverandører for å sikre etisk forretningsvirksomhet og redusere negativ påvirkning på miljø og sosiale forhold. Ved avtaleinngåelser skal leverandøren forplikte seg til SpareBank 1s standard om bærekraft i innkjøp. Kravene bygger på sentrale FN-konvensjoner, ILO-konvensjoner og nasjonal arbeidslovgivning på produksjonsstedet. En stor andel av våre innkjøp gjøres gjennom Alliansen-innkjøp. En nærmere omtale av bærekraft i innkjøp følger nedenfor.

Bærekraft i innkjøp

Bærekraft i innkjøp omhandler leverandørens bevissthet om sin leverandørkjede og arbeidet de gjør for å redusere negativ påvirkning på miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i hele sin leverandørkjede. SpareBank 1 Ringerike Hadeland stiller krav om at leverandørene forplikter seg til vår standard om bærekraft i innkjøp ved avtaleinngåelse. Enhver anskaffelse skal gjennomføres slik at det ikke er tvil om innkjøperens og/eller bankens habilitet.

En stor andel av bankens leverandøravtaler forvaltes gjennom samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen. SpareBank 1 forventer av sine leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning på klima, miljø og sosiale- og forretningssetiske forhold. SpareBank 1 stiller krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling.

Risikobasert kartlegging av leverandører som grunnlag for arbeidet i 2022

SpareBank 1 har tidligere gjort en kategorivis risikovurdering av 249 eksisterende leverandører. De fant ved denne gjennomgangen at 91 av leverandørene har noe eller økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Disse 91 leverandørene ble nærmere fulgt opp i 2021, og 43 av disse ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging. Av de 43 leverandører ble tre hovedkategorier valgt til nærmere oppfølging:

- Administrative anskaffelser: Møbler
- IT-relaterte anskaffelser: IT-utstyr
- Største leverandører: IT-tjenester og konsulenter

I prioriteringen av kategoriene og utvelgelse av enkeltleverandører innenfor disse ble følgende vektlagt:

- Størst risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale og forretningssetiske forhold
- Størst volum i omsetning
- Kjernevirksomhet
- Størst påvirkningsmulighet for å redusere risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningssetiske forhold

SpareBank 1 har et antall leverandøravtaler innen de nevnte anskaffelseskategoriene. I den videre oppfølgingen ble det vurdert som formålstjenlig å gå i dybden til de enkelte leverandørkjedene fremfor å ta for seg bredden av porteføljen. Det innebar at 12 enkeltleverandører innenfor følgende innkjøpsområder ble valgt ut og prioritert for oppfølging i 2021-2022:

- Kontormøbler
- IT-systemer
- IT-hardware
- Konsulent- og bemanningsselskaper

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Som følge av dette ble fokuset i oppfølgingen av de 12 leverandørene rettet mot etterlevelse av loven og deres arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egne leverandørkjeder. Oppfølgingen ble gjennomført som kombinasjon av skriftlige dybdeundersøkelser og 1:1 møter. For å danne et overordnet bilde av det samme hos resten av leverandørene med høyere risiko, ble det igangsatt en breddeundersøkelse mot 36 leverandører.

Dybdeundersøkelser

Leverandører innen IT-hardware og IT-systemer fikk først tilsendt undersøkelser i Cemasy's ESG Survey modul. Senere ble de fulgt opp med 1:1 møter på Teams. Med leverandører for kontormøbler, samt konsulent- og bemanningsselskaper ble det gjennomført kun 1:1 møter da dette hadde vist seg å være mest effektivt og nyttig. I forkant av møtene fikk leverandørene tilsendt spørsmål som SpareBank 1 hadde en forventning om at ble svart ut på møtene. Ikke alle leverandører klarte det, og med flere ble det

gjennomført oppfølgingsmøter. Spørsmålene handlet om:

- Mål og strategier for bærekraftarbeidet
- Prosesser for leverandør oppfølging
- Praktisk handling overfor sine leverandører, inkludert evt. funn av faktisk risiko
- Arbeidet med åpenhetsloven

Funn ved første kontakt:

- Alle leverandørene hadde mål og strategier på plass
- De fleste hadde prosesser for leverandør oppfølging
- Færre la frem handlingsplaner/funn av faktisk risiko på lett tilgjengelig måte
- De fleste arbeidet med åpenhetsloven, mens noen var lite eller helt ukjente med loven

Resultat etter oppfølging:

- Betydelig forbedring i arbeidet med åpenhetsloven for flere leverandører
- Flere styrket sin praktiske leverandør oppfølging
- Flere leverandører meldte at oppfølgingen ga dem kunnskap og motivasjon til å arbeide med bærekraft

Resultatene fra dybdeundersøkelsene som SpareBank 1 utførte er presentert i tabellen under.

Måleparameter for 12 leverandører	Mål: alle svarer tilfredsstillende	Resultat ved undersøkelse	Resultat etter avtalt forbedring
Mål og strategier for bærekraft	12	12	12
Prosess for leverandør oppfølging	12	10	12
Praktisk leverandør oppfølging	12	8	12
Igangsatt arbeid med åpenhetsloven	12	6	12

Breddeundersøkelser

Breddeundersøkelsen ble gjennomført av SpareBank 1 i CemasyESG Survey modul der 36 leverandører måtte svare på spørsmål om de har strategi og mål for selskapets bærekraftarbeid, retningslinjer for sine leverandører og arbeidet med åpenhetsloven. Det ble mottatt svar fra 18 leverandører, resten vil bli fulgt opp i 2023.

Svarene fra breddeundersøkelsen viser at de fleste har strategi og mål for selskapets bærekraftarbeid, og noen færre har prosess for leverandøroppfølging. Vel halvparten av leverandørene som svarte har utført eller påbegynt arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

Tabellen under viser resultatene fra breddeundersøkelsen.

Nr.	Spørsmål	Svar		
		JA	NEI	DELVIS
1	Har dere strategi og mål for selskapets bærekraftarbeid?	17	1	NA
2	Har dere etablert en prosess for bærekraftoppfølging av selskapets underleverandører, inkludert rutine for avvikshåndtering?	13	5	NA
3	Gjelder åpenhetsloven for din virksomhet?	17	1	NA
4	Har dere utført aktsomhetsvurdering i henhold til åpenhetsloven?	3	7	8

Leverandøroppfølging fra SpareBank 1 2019-2022 oppsummert

Måleparameter 249 eksisterende leverandører	Mål	Resultat			
		2019	2020	2021	2022
Risikovurdering av leverandører	249	249			
Oppfølging av leverandører med økt risiko	91	16	91		
Leverandører for ytterligere oppfølging	43 (48)				
Dybdeundersøkelser, antall leverandører	12			6	12
Leverandører med avtalt forbedring	n/a				6
Leverandører med oppsagt avtale	0				0
Breddeundersøkelse, leverandører som svarte	36				18

Aktivitetsplan for bærekraft i innkjøp 2022-2025 for innkjøpssamarbeidet i SpareBank 1 Alliansen

Mål for 2022	Resultat 2022	Mål for 2023	Mål for 2023-2025
<ul style="list-style-type: none"> • Etterleve Åpenhetsloven • Oppfølging av leverandører med høyere risiko • Styrke oppfølging av nye leverandører 	<ul style="list-style-type: none"> • Etterlever åpenhetsloven • Gjennomført dybdeundersøkelser med oppfølging • Igangsatt breddeundersøkelse • Iverksatt tiltak i innkjøpsprosesser før avtalesignering, herunder innføring av kvalifikasjonskrav, kontraktskrav og evalueringskriterier relatert til bærekraft • Forbedringsarbeid relatert til styringsdokumenter 	<ul style="list-style-type: none"> • Etterleve Åpenhetsloven • Ferdigstille breddeundersøkelse • Gjennomføre flere dybdeundersøkelser med andre høyrisiko leverandører • Styrke oppfølging av nye leverandører • Støtte og veilede internt i både innkjøpsprosesser og leverandøroppfølging 	<ul style="list-style-type: none"> • Etterleve Åpenhetsloven og evt. andre kommende reguleringer • Fortsette arbeidet med leverandøroppfølging innen bærekraft • Forbedre rutiner og prosesser relatert til bærekraft i innkjøp • Samarbeide med andre interne fagmiljøer og bankene for en helhetlig risikobasert leverandøroppfølging der bærekraft likestilles med andre risikoområder som eksempel personvern og IT-sikkerhet.

Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeveiseiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i banken. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2021 og retter seg etter dens anbefalinger så langt det passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Formålet med anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse er at selskaper notert på regulerte markeder skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom egenkapitalbeveiseiere, styret og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Konsernet følger i all hovedsak alle prinsippene.

Nærmere redegjørelse finnes i vedlegget til årsrapporten om eierstyring og selskapsledelse.

Markedsføring

Det er viktig for banken å drive etisk markedsføring som gjør tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette er for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger. Det har ikke vært noen tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon, merking av produkter og tjenester, eller til kommunikasjon og markedsføring i 2022.

Det er viktig for oss at kundene er fornøyd. Hvis noe ikke er som det skal, setter vi pris på at kunden forteller det til oss, enten ved å ringe oss eller sende inn klage via vår klageservice. Kunden kan også gå videre med sin sak til Finansklagenemda dersom kunden opplever at klagen ikke løses av SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Innovasjon og digitalisering

Banken jobber strukturert med å øke distribusjonskraften gjennom tilpassing av kontornettet og økt betjennings- og salgsevne i digitale kanaler. Målsettingen er en effektiv distribusjonsmodell som gir konkurransekraft gjennom lavere kostnader og høyere lønnsomhet. Å sikre gode digitale løsninger med rådgiving og vei-

ledning er avgjørende for å sikre at kundene tar gode økonomiske valg og har all nødvendig informasjon tilgjengelig i kjøpsøyeblikket. Dette har høy oppmerksomhet i utviklingen av våre felles løsninger i SpareBank 1 Utvikling.

Ansvarlige investeringer

SpareBank 1 Ringerike Hadelands investeringer utøves på en slik måte at de oppfyller krav og regelverk i bankens bærekraftstrategi. Dette betyr at banken ikke skal investere i selskaper som bidrar til krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel tvangsarbeid og barnearbeid. Bankens investeringer skal heller ikke bidra til alvorlig miljøskade eller korrupsjon.

Behandling av personopplysninger

Våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss.

Vi behandler alle personopplysninger i tråd med gjeldende lovkrav og GDPR, EUs forordning for personvern som ble innført i Norge i 2018. Dette gjøres ved at personopplysninger:

- Behandles på en lovlig, rettfærdig og åpen måte
- Kun samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke videre-behandles på en måte som er uforenelig med behandlingens formål
- Er adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig (dataminimering)
- Er korrekte og oppdaterte
- Lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig
- Behandles på en måte som ivaretar krav til informasjonssikkerhet

Avvik rapporteres til tilsynsmyndigheter og er grunnlag for systematisk forbedringsarbeid. For 2022 ble det levert 1 avvik fra Sparebank 1 Ringerike Hadeland, samt 3 avvik fra Sparebank 1 sentralt og andre tilknyttede selskaper på vegne av Sparebank 1 Ringerike Hadeland. Ingen av disse sakene fikk noen konsekvenser for banken, men avvik er fulgt opp og lukket fortløpende, samt at opplæring og forbedringer utføres.

7. GRI-indeks

Bruk av GRI	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har rapportert i henhold til GRI-standardene for perioden 1.1.2022-31.12.2022.
GRI 1 vi har brukt	GRI 1: Foundation 2021
Relevante GRI Sektor standarder	

Generell informasjon (GRI 2: Generell informasjon (General Disclosures) 2021)

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2022	Rapportering 2022
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksis			
2-1	Detaljer om organisasjonen: Navn på virksomhet; eierskap og juridisk selskapsform; hovedkontor; land virksomheten opererer i		Navn: SpareBank 1 Ringerike Hadeland Vi er en sparebank med egenkapitalbevis notert på Oslo Børs. Eierskap: Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBankstiftelsen Ringerike, SpareBankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBankstiftelsen Gran Hovedkontor: Hønefoss Virksomheten opererer i Norge
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraft-rapportering		Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson		Rapporteringsperiode er 1.1.2022-31.12.2022 Vi rapporterer årlig Kontaktperson: maria.rosenberg@rhbank.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter		Ingen
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapportering		Rapporten er behandlet i bankens ledergruppe og vedtatt i bankens styre. Rapporten er ikke verifisert av ekstern revisor.
2. Aktiviteter og ansatte			
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser		Årsrapport: Kort om SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke) Årsrapport: Forretningsområder Personmarkedet (lenke) Årsrapport: Forretningsområder Bedriftsmarkedet (lenke) Årsrapport: SpareBank1-alliansen (lenke) Årsrapport: Organisasjonskart 2022 (lenke) Årsrapport: Styrets årsberetning 2022 (lenke) Det er ingen vesentlige endringer av virksomhetens størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede i løpet av rapporteringsperioden.
2-7	Ansatte		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport: Sosiale forhold (S) (lenke)
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport: Sosiale forhold (S) (lenke)
3. Styring			
2-9	Styringsstruktur og sammensetning		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet (lenke) Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid (lenke) Årsrapport: Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke) Årsrapport: Styrets årsberetning 2022 (lenke) Bærekraftrapport: Sosiale forhold (s)/Likestilling og mangfold (lenke)
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 7. Valgkomiteer og Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet (lenke)
2-11	Informasjon om styreleder		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet (lenke) Årsrapport: Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke)

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2022	Rapportering 2022
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning		Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning		Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
2-14	Styrets rolle i bærekraftrapporteringen		Styret har behandlet bankens bærekraftrapport.
2-15	Interessekonflikter		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 4 Likebehandling av egenkapitalbevisiere og transaksjoner med nærstående (lenke) Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid (lenke)
2-16	Kommunikasjon av kritiske hensyn		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse (lenke)
2-17	Styrets samlede kunnskap om bærekraftstrategien		Årsrapport: Styrets årsberetning 2022 (lenke) Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
2-18	Evaluering av styret		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid (lenke)
2-19	Retningslinjer for godtgjørelse		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 11 Godtgjørelse til styret (lenke til det kapittelet i årsrapporten) Årsrapport: Note 20. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte (lenke) Årsrapport: Note 22 Pensjoner (lenke) Rapport om godtgjørelse til ledende personer: https://www.sparebank1.no/nb/ringerike-hadeland/om-oss/investor/finansiell-info/rapporter.html
2-20	Prosessen rundt å fastsette godtgjørelse		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 11 Godtgjørelse til styret (lenke til det kapittelet i årsrapporten) Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 12 Godtgjørelse til ledende ansatte (lenke) Rapport om godtgjørelse til ledende personer: https://www.sparebank1.no/nb/ringerike-hadeland/om-oss/investor/finansiell-info/rapporter.html
2-21	Årlige totale kompensasjonsforhold		Årsrapport: Note 20. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte (lenke) Årsrapport: Note 22 Pensjoner (lenke) Rapport om godtgjørelse til ledende personer: https://www.sparebank1.no/nb/ringerike-hadeland/om-oss/investor/finansiell-info/rapporter.html
4. Strategiutforming og utførelse			
2-22	Uttalelse om bærekraftstrategi		Årsrapport: Konsernsjefen har ordet (lenke) Årsrapport: Styrets årsberetning /Bærekraft og samfunnsansvar (lenke)
2-23	Bedriftens retningslinjer for ansvarlig forretningsdrift		Bærekraftrapport: kap. 2 Rammeverk og mål (lenke) Bærekraftrapport: kap 5 Vesentlige bærekrafttemaer/ Etik og antikorrupsjon (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Menneskerettigheter (lenke)
2-24	Innarbeidelse av bedriftens retningslinjer		Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: kap 5 Vesentlige bærekrafttemaer/ Etik og antikorrupsjon (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Menneskerettigheter (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Bærekraft i innkjøp (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte (lenke)
2-25	Klageordninger og prosessen for å utbedre negativ påvirkning		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlighetsanalyse (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Markedsføring (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Behandling av personopplysninger (lenke)

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2022	Rapportering 2022
2-26	Varsling og andre ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlighetsanalyse (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Markedsføring (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Behandling av personopplysninger (lenke)
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer		Ingen manglende etterlevelse som banken er kjent med.
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger		Medlem i Finans Norge
5. Interessenter			
2-29	Tilnærming til interessentdialog		Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlighetsanalyse (lenke)
2-30	Tariffavtaler		Fullt dekket av kollektive tariffavtaler.
Spesifikk informasjon (GRI 3: Vesentlig tema (Material topics) 2021)			
3-1	Prosess for å identifisere vesentlige tema		Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlighetsanalyse (lenke)
3-2	Liste over vesentlige tema		<ul style="list-style-type: none"> • Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking (lenke) • Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft (lenke) • Etikk og antikorrupsjon (lenke) • Bankens rolle i lokalsamfunnet (lenke) • Klimarisiko (lenke) • Ansvarlig forvaltning (fond) Bærekraftrapport kap. 5 Vesentlige bærekrafttemaer (lenke)
Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking (lenke)
SB1RH1	Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking		
Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft (lenke)
SB1RH2	Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft		
Etikk og antikorrupsjon			
GRI 3-3	Proessen rundt å fastsette godtgjørelse		Bærekraftrapport: Etikk og antikorrupsjon (lenke)
205-1	Transaksjoner som er risikovurdert		Bærekraftrapport: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking (lenke)
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til anti-korrupsjon		Bærekraftrapport: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking (lenke) Bærekraftrapport: Etikk og antikorrupsjon (lenke)
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak		Bærekraftrapport: Etikk og antikorrupsjon (lenke)
Bankens rolle i lokalsamfunnet			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Bankens rolle i lokalsamfunnet (lenke)
SB1RH3	Bankens rolle i lokalsamfunnet		
Klimarisiko			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Klimarisiko (lenke)
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert		Årsrapport: Økonomisk utvikling i SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke)
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer		Bærekraftrapport: Klimarisiko (lenke) Bærekraftrapport: Vår påvirkning på ytre miljø (lenke) Bærekraftrapport: Oppsummert TCFD-rapportering (lenke) Årsrapport: Note 6 Finansiell risikostyring (lenke)
201-3	Pensjonsforpliktelser og andre ytelser		Ikke vesentlige tema, jf. oversikten over.
201-4	Offentlige støtteordninger		
Ansvarlig forvaltning i fond			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Ansvarlig forvaltning i fond (lenke)
SB1RH4	Ansvarlig forvaltning i fond		

8. Oppsummert TCFD-rapportering

Område	Lenke til vår rapportering
Styring	
<i>Virksomhetens styring av klimarelaterte trusler og muligheter</i>	
a) Beskrivelse av styrets oppsyn med klimarelaterte trusler og muligheter	Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
b) Ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter	
Strategi	
<i>Aktuelle og potensielle virkninger av klimarelaterte trusler og muligheter på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging</i>	
a) Klimarelaterte trusler og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt	Klimarisiko i bankens markedsområde (lenke) Klimarisiko i bankens utlånsportefølje (lenke)
b) Betydningen av klimarelaterte trusler og muligheter for virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft (lenke)
c) Den potensielle betydningen av ulike scenarier på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Årsrapport: Note 6 Finansiell risikostyring (lenke) Vi har ikke gjort kvantitative scenarioanalyser.
Risikostyring	
<i>Hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko</i>	
a) Prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko	Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
b) Virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko	
c) Hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring	
Mål og metoder	
<i>Metoder, mål og parametere som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte trusler og muligheter</i>	
a) Metodene som virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring	Vi benytter bankens ordinære systematikk for risikokartlegging. For kartlegging av fysisk klimarisiko benytter vi data fra Norkart. For kartlegging av utslipp i vår utlånsportefølje benytter vi anslag på karbonrelatert kreditteksponering basert på tall fra SSB m.m. Vi har vedtatt å bli medlem av PCAF for å få bedre grunnlag for beregningene.
b) Scope 1, scope 2 og scope 3 klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene.	Vår påvirkning på ytre miljø (lenke)
c) Målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene	Våre bærekraftmål (lenke)

